

letnik XVIII

Novice št.1-4

december 1983

VSEBINA

Zapisnik 3.redne seje IO JZS 23.12.1982

4.redne seje IO JZS 3. 2.1983

2.redne seje UO JZS 16. 4.1983

5.redne seje IO JZS 1. 7.1983

6.redne seje IO JZS 18. 8.1983

7.redne seje IO JZS 3.11.1983

Poročilo o delu katastra v drugem in tretjem četrtletju 1983

Poročilo Jamarske zveze Slovenije o sodelovanju na vaji GOLOVEC 83

Problematika reševanja ljudi z višjih nadstropij v primeru naravnih
katastrof ali drugih slučajih

Mednarodni tečaj jamskega reševanja v St.Martin en Vercors

Poročilo z 6.jamarsko potapljaškega tabora na Češkoslovaškem

Poročilo komisije za izobraževanje

Poročilo o inštruktorskem tečaju JZS SLIVJE 83 pri Markovščini

Poročilo o seminarju "Merjenje jam in osebni računalnik"

Vpliv sunkov na prižeme, če se izpuli pritrdišče

"Le Pabsabloq" -sistem napenjanja vrvi

Potek poligona v jami

Spoznanja

Delo Jamarskega kluba Celje

Izdaja Jamarska zveza Slovenije, Lepi pot 6, Ljubljana

Novice izhajajo 4-krat letno, naročnina 80 din se nakazuje na račun št.
50100-678-0046103.

Izdaja uredniški odbor : Aleš Lajovic, Davor Preisinger in Jože Tomazin

POVZETEK ZAPISNIKA

3. redne seje Izvršnega odbora JZS, ki je bila dne 23.12.1982 ob 16.³⁰ uri v sejni sobi na Lepem potu 6, Ljubljana, z naslednjim

DNEVNIM REDOM:

1. Pregled zapisnika 2. seje IO
2. Višina zneska naročnine na revijo Naše jame in glasilo Novice
3. Izmenjava katasterskega gradiva med SAZU Institut za raziskovanje Krasa Postojna in JZS
4. Program prireditev v letu 1983 ob 100-letnici organiziranega jamarstva v Sloveniji
5. Razno

SKLEPI :

27. Naročnina za 25. številko Naših jam bo 200 din, letna naročnina za informativno glasilo NOVICE bo v letu 1983 80 din.

29. Leta 1989 praznujemo 100-letnico slovenskega jamarstva, zato se morajo priprave na ta jubilej začeti dovolj zgodaj.

Predlaga se izdelava speleološke biografije in bibliografije Slovenije (nosilec Novak Dušan s sodelavci Maja Kranjc, Andrej Kranjc, Valter Bohinc, France Habe in drugi) ter koledar z jamarskimi motivi za leto 1988 ali 1989.

Predvsem pa bi se morali dogovoriti o združevanju sredstev in razdelitvi dela med Postojnsko jamo, SAZU, IZRK in JZS.

31. Jugomarki v Beograd se pošlje dopis, da želimo izdati priložnostno znamko leta 1989.

34. Zaključki simpozija o zaščiti Krasa se objavijo v 25. številki Naših jam.
35. Vsa društva se obvesti, da bo ZOTK Slovenije izdajala potrdila za odhod v tujino brez pologa samo na osnovi prijave prehoda meje pri referentu za stike s tujino pri tov. Verbovšek Renatu, 61 Ljubljana, Ulica narodne zaščite 4.
37. Tehnična komisija JZS naj na sejmu civilne zaščite v Kranju septembra 1983 sodeluje z vrvno zavoro, svedrom in lestvami.
38. Komisija za jamsko potapljanje pripravlja pravilnik o jamskem potapljanju, izdajo knjižice o jamskem potapljanju; tečaj o jamskem potapljanju bo organiziran junija 1983, posnet pa bo tudi film o jamskem potapljanju na Super 8 tehniko.

Seja je bila zaključena ob 19. uri.

Ljubljana, 21.1.1983

Zapisal:

Jože Tomazin

Jože Tomazin

Jamarji !

Izšel je 25. letnik revije NAŠE JAME

Naročila sprejema

Uredništvo revije NAŠE JAME

Lepi pot 6

61 000 LJUBLJANA

Člani, širite krog bralcev naše revije !

POVZETEK ZAPISNIKA

4. redne seje Izvršnega odbora JZS, ki je bila 3.2.1983 ob 16. uri v sejni sobi ZOTK na lepem potu 6, Ljubljana z naslednjim

DNEVNIM REDOM:

1. Pregled izvrševanja sklepov 3. redne seje IO JZS
2. Oblikovanje enotnega članskega evidenčnega lista po zaključku javne razprave
3. Razpis za nagrade (plakete) Boris Kidrič za leto 1982 in priznanja ZOTK Slovenije za leto 1982
4. Potek priprav na inštruktorski tečaj
5. Finančno poročilo za leto 1982
6. Razno

SKLEPI :

42. Na osnovi pripomb na osnutek evidenčnega lista, se iz osnutka izpusti rubrika III. in IV., evidenčni list naj ima velikost A5 formata, vsebuje naj osnovne podatke o vsakem jamarju in se izpolnjuje v dveh izvodih za jamarsko enoto in JZS.
44. Tečaj za inštruktorja bo od 19.5.-22.5.1983 v Markovščini, zadnji rok za prijave je 28.2.1983. Vodja tečaja bo Milan Trobič, predavatelj so:
Vido Kregar, Jožko Pirnat, Franci Malečkar, Tomaž Plenina, Zvone Korenčan, France Šušteršič, Borut Žabkar in Leon Drame. Vse dodatne informacije v zvezi s tečajem daje Milan Trobič, Prešernova 6, 61370 Logatec, telefon doma 061-741-739. Dodatne prijave za tečaj morajo biti v pisni obliki.
46. Po daljši razpravi so se prisotni odločili, da se izdelavo plezalne opreme (varnostna vrvna zavora, prsne prižeme-croll in plezalni jimar) poveri tov. Jože Lorbeku, Dantejeva 12, 66310 Izola. Predvideni rok za izdelavo prototipov je maj-junij 1983. Kasneje bi tov. Jože Lorbek izdeloval tudi plezalne pasove, o tipu pasu naj odloči tehnična komisija, JZS.

Vsa jamarska društva in posamezniki naj zato počakajo z nakupom te opreme v tujini, saj se bo oprema lahko kupovala tako doma z naročilnicami.

47. Naslednja, 2. seja Upravnega odbora JZS bo 16. aprila 1983 ob 9 uri v jamarskem domu na Gorjuši pri Domžalah. V dnevnem redu je tudi poročilo o delu jamarskih enot v letu 1982, zato naj se zagotovi udeležba iz vseh jamarskih enot. Vabila in nadaljna obvestila za 2. sejo UO bodo poslane kasneje.
49. Sklep občnega zbora JZS leta 1982 o plačilu članarine JZS s spis-
kom jamarjev doslej ni izpolnila še nobena jamarska enota.
50. V zapisniku 1. seje uredniškega odbora Naših jam se zaradi napačne formulacije spremeni zadnji odstavek zapisnika 2. točke dnevnega reda in se sedaj pravilno GLASI: Institucijam (ustanovam, zavodom) se v bodoče zaračunavajo objave člankov v Naših jamah, zaradi visokih stroškov tiska.
51. V sklopu JZS se v letu 1984 organizira jamarska odprava v Indonezijo, organizacijo odprave prevzame JK "Črni Galeb" Prebold. JK "Črni Galeb" Prebold ureja vso problematiko v zvezi z odpravo, tudi finančno.

Seja je bila zaključena ob 19 uri.

Ljubljana, 6.2.1983

Zapisal:

Jože Tomazin

Tomazin Jože

ZAPISNIK

2. seje upravnega odbora JZS, ki je bila dne 16.04.1983 v jamarskem domu JK Domžale.

Seji so prisostvovali delegati iz jamarskih enot: Sežana, Kamnik, Kočevje, Strazha, Borovnica, Ribnica, Logatec, Trst, Ljubljana, Rakek, Postojna, Kranj, Prebold, Letuš, Novo mesto, Črnomelj, Celje, Gorica, Idrija, Železničar, Domžale, Kostanjevica in Proteus.

Prisotni so bili vodje komisij pri JZS in člani izvršnega odbora JZS.

Opravičili so se delegati iz jamarskih enot Dimnice, Temnica.

Odsotni so bili delegati iz jamarskih enot Bled, Ajdovščina, Tolmin, Topolščica, Velenj, Gorenje vasi in Divače.

Predsednik JZS Preisinger Davo je pozdravil vse prisotne in podal poročilo za preteklo enoletno obdobje.

Predlagal je naslednje teme razgovora UO.

1. JAMARSKA OPREMA (poročal Planina Tomaž)

- a.) Varnostna vrvna zavora, prototip bo izdelan junija 1983, jeseni bo mogoč nakup (Lorbek).
- b.) Prižeme (Croll, Petzel). Nekaj težav je bilo z izdelavo čeljusti, s krivljenjem pločevine ni težav, nakup možen jeseni 1983.
- c.) Speleostatična vrv, v Jugoslaviji ni proizvajalca.
- d.) Karbidovke se izdelujejo v Preboldu, naročila sprejema JK Prebold.
- e.) Oponke se izdelujejo iz lahko litine, naročajo se v JK Prebold.
- f.) Plezalne pasove bo izdeloval Lorbek po francoskem speleo modelu.
- g.) Kombinezoni se lahko naročajo v DZRJ Kranj.
- h.) Celne svetilke se izdeluje v DZRJ Kranj.

Razprava:

Delegat iz JK Prebold je obvestil prisotne, da obrtnik iz Prebolda izdeluje vrvi za rudnik v Titovem Velenju, ki bi se po atestiranju lahko uporabljala tudi za jamarje.

2. KOMISIJA ZA IZOBRAŽEVANJE (poročal Trobič Milan)

Priprave za instruktorski tečaj SLIVJE '83 od 19. do 22.5.1983 so v teku (poročilo).

Razprava:

Sustersiž France: Shema izobraževanja je povzeta po francoskem in ruskem sistemu izobraževanja. Vsak nov član, ki se vpiše v jamarsko enoto, naj obiskuje pripravljalni tečaj, da bo vedel, kaj naj gleda v jamah. Po enoletnem stažu in preverjanju snovi za pripravljalni tečaj naj se nov član vključi v osnovni jamarski tečaj ali šolo.

Novak Dušan: Strokovna komisija je že pred leti izdelala osnutek pravilnika kategorizacije jamarjev.

Naraglav Darko: Jamarski krožki v osnovnih šolah nam skozi interesno obliko delovanja formirajo nov perspektivni jamarski kader, jamarsko društvo pa s to obliko "zaživi" v svojem okolju.

Trobič Milan: Vsako društvo naj pošilja na JZS poročila o organiziranih tečajih izobraževanja.

Glabe France: Iz Nemčije je prišlo povabilo za brezplačno sodelovanje treh jamarjev na mladinskem raziskovalnem taboru. Sodelovali bodo jamarji iz jamarskih enot iz Kranja, Prebolda in Ljubljane.

3. FINANSIRANJE IN ZALOŽNIŠTVO (poročal Novak Dušan)

Predvideni prihodki JZS:

ZOTK SRS	170.000 din
OTK SRS	10.000 din

Članarine JZS doslej ni poslal še nihče.

Raziskovalna skupnost	
za NJ	45.000 din
Izobraževalna skupnost	6.600 din
Oglasi za NJ	20-30.000 din

Poslano je bilo 130 prošenj za oglaševanje v NJ, vendar ni odziva.

Razprava:

Naraglav Darko: Obvezujem se, da pošljem predračun za tisk NJ iz Totovega Velenja, ker bo mogoče ugodna ponudba.

Delegat iz DZRJ Kranj: DZRJ Kranj bo za oglas v NJ prispevalo 10.000 din.

Smerdu Rado: Poišče naj se možnost sodelovanja med Zavodom za varstvo naravne dediščine SRS in NJ.

Novak Dušan: Naroči naj se žig za uredništvo in upravo NJ.

Glasilo NOVICE JZS (poročal Tomazin Jože)

Na NOVICE je naročeno 180 naročnikov v SFRJ, 40 izvodov se pošilja kod obveznost. NOVICE izhajajo z izgubo, saj je letna naročnika 80 din, en izvod s poštino pa stane že 65 din.

Preisinger Davo: Jeseni '83 naj bi izšle NOVICE, ki bodo predstavile delo slovenskih jamarjev v sosednji Italiji.

4. KATASTER

Preisinger Davo: IZRK Postojna je nakazal 80.000 din JZS za delo katastra, denar se je nakazal na žiro račun DZRJ Ljubljana, denar se bo namensko po sklepih IOJZS uporabljal le za kataster.

Sofinansiralo se bo:

- delovni seznam jam za društva
- vsi kraški objekti se bodo vrisali v specialko SRS 1:25.000

Šušteršič France: Skozi spremljanje uspehov raziskovanja in dokumentiranja jam se je pokazalo, da so tista društva, ki imajo kataster jam za svoje področje, najbolj uspešne, zato naj si vsa društva organizirajo tudi lasten kataster. Realno je, da jama dobi zaporedno številko v roku 3-4 mesecev. Načrti jam iz drugih republik SFRJ, ki so jih izdelala JD iz Slovenije, se hranijo na JZS.

Pravilnik o točkovanju zapisnikov je treba dopolniti še z:

- točkovanje načrtov in zapisnikov jamarskih potapljačev
- način točkovanja večjih jamskih objektov

Dopolnilo se objavi v NOVICAH.

5. OBVEŠČANJE O DELU IN USPEHIH JAMARJEV

Preisinger Davorin: Pozdravil Marjana Raztresena, ki uspešno ureja jamarske novice v časopisu Delo. Z rednim izhajanjem Novic se je delo jamarjev populariziralo v širši krog ljudi.

Raztresen Marjan: Iz jamarskih društev še vedno ni dovolj aktualnega gradiva, nekatera društva v Novicah še niso bila omenjena.

Tomazin Jože: Vsa društva naj zbirajo članke, ki so objavljeni v regijskih in tovarniških časopisih. Dobro bi bilo, da se članek o jamarskem delu objavi v Kmečkem glasu, Lovcu in Gozdarskih novicah z vabilom naročnikom, naj na

objavljene naslove jamarskih društev ali JZS sporočajo za lege vhodov v kraške objekte. V kolikor bi vsaj nekaj procentov naročnikov sodelovalo v tej akciji, bi lahko registrirali še več neznanih objektov.

Sklep:

JZS se zadolži, da objavi članek v republiških glasilih, z regijskimi časopisi naj sodelujejo društva.

Kregar Vido: Sodelovanje z ekipo radia je zelo odmevna med poslušalci.

Sušteršič France: Na RTV Ljubljana je zaposlena Alenka Trlep, ki bo tudi poskrbela, da bodo pomembnejše jamarske novice objavljene na radiu.

6. REŠEVANJE V JAMAH

Doslej ni bilo nesreč v jamah, jamarska društva v Kamniku, Ljubljani in v celjski regiji imajo organizirano jamarsko reševalno ekipo.

Planina Tomaž: Razvoj vrvne tehnike omogoča tovariško pomoč na ekskurzijah, jamarji pa morajo na kraju nesreče presoditi, kdaj je mogoče pomagati, kdaj pa se kliče pomoč drugih jamarskih reševalcev. Čas je, da se organizirajo regijske reševalne ekipe, po možnosti z zdravnikom - travmatologom v ekipi.

Gustinčič Jože: Na srečanju treh dežel v Sovodnju aprila 1983, je bilo predlagano, da naj se način reševanja standardizira - naj bo enotna v vseh deželah.

Planina Tomaž: V Franciji v Vercorsu je bil posvet o enotnem jamarskem reševanju, letos se bodo na Madžarskem že sprejeli enotni postopki reševanja.

Smerdu Rado: Vsako društvo naj najprej računa na svoje člane, reševanje naj se najprej organizira preko jamarskega društva in gorske reševalne službe.

Kregar Vido: Nekaj članov JK Kamnik je obiskovalo tečaj za radio-operaterje, osvojeno znanje se lahko uporabi v primeru nesreče.

Sušteršič France: S popularizacijo jamarstva bo vse več ne-jamarjev v jamah in bo za to verjetno več reševalnih akcij.

7. JAMARSKA ČLANARINA

Članarina jamarjev JZS je od leta 1983 10 din na člana. Sklep je bil **soglasno** sprejet.

8. JAMARSKI FILMI

~~5.~~ 5. maja 1983 bo v francoskem kulturnem centru predvajanje jamarskih filmov.

22. maja '83 ob 19. uri bo predvajanje jamarskega filma na RTV Ljubljana

9. EVIDENČNI LIST

V jamarskih enotah naj se organizira izpolnjevanje evidenčnih listov jamarjev vsaj za aktivne, če že ne za vse člane. En izvod ostane v društvu, drugi izvod se pošlje JZS.

10. EVIDENTIRANJE

Prisotni so se strinjali s predlogom, da se Kregar Vido - JK Kamnik evidentira za naslednjega predsednika JZS.

11. PODELITEV PRIZNANJ

Predsednik JZS Darko Naraglav je prejel zlato častno značko JZS za dolgoletno uspešno delo v JK Črni Galeb, Prebold.

Kosic Jure je izročil priznanje JD Rakek za uspešno sodelovanje, Preisinger Davorinu in Tomazin Jožu pa značko ob 10-letnici obstoja društva Kraški krti Gorica.

Gustinčič Jože je izročil Preisinger Davorinu priznanje s srečanja treh dežel v Sovodnju, ki mu ga daje italijanska jamarska organizacija iz Goriške regije.

12. KOLEDAR PRIREDITEV

- 2. srečanje jamarjev treh dežel (Italija, Avstrija, Jugoslavija), bo v Idriji, 30.4. in 1.5.1983. 1.5.1983 bo odprta Ravenska aragonitna jama nad Cerkljico.
- Modrianov pohod organizira JD Luka Čeč Postojna. Razpis se pošlje v društva.
- DZRJ Kranj organizira 5. obletnico odkritja Brezna pri Leški planini 1-4.7.1983.
- Luka Čeč - Postojna organizira raziskovalni tabor na Snežniku - 1-4.7.1983.
- JK Logatec organizira 12. spust za nejamarje v Logaško jamo 29.5.1983.
- JK Logatec organizira obisk Kačne jame 26-28.8.1983.
- JK Straža je organizator 5. Dolenjskega jamarskega tabora.
- JK Črni galeb - Prebold letos organizira orientacijski pohod. Obvestila bodo poslana v društva.
- JD Simon Robič - Domžale bo odkrilo spominsko ploščo jamarju-raziskovalcu Simonu Robiču.

Zapisal:

Tomazin Jože

ZAPISNIK

5. seje Izvršnega odbora JZS, ki je bila 1. julija 1983 ob 17.30 uri v sejni sobi ZOTK na Lepem potu 6, Ljubljana.

Prisotni: Trobič Milan, Urbanc Janko, Sket Boris, Novak Dušan, Planina Tomaž, Raztresen Marjan, Trček Iztok, Medle Lojze, Stražar Stane, Krašovec Marko, Ramšak Silvo, Kregar Vido, Zabrič Rastko in Tomazin Jože

DNEVNI RED:

1. Pregled Zapisnika in izpolnjevanje sklepov 4. seje IO in 2. seje UO JZS
2. Poročilo o tečaju za instruktorje Slivje 83
3. Razprava o osnutku Družbenega dogovora o položaju vrhunskih in športnikov zveznega razreda v SR Sloveniji
4. Sodelovanje dveh jamarjev JZS na tečaju za jamarske reševalce v St. Martin-en-Vercors od 17.09. do 01.10.1983
5. Sodelovanje JZS v akciji Golovec '83
6. Razno

Ad 1.

52. Zapisnik 2. seje UO in 4. seje IO je bil sprejet brez pripomb.

Ad 2.

53. Tečaj za instruktorje SLIVJE 83 je bil izveden po programu, JK Kamnik organizira septembra 83 še skupno akcijo tečajnikov na Korošici (zadolžen: Vido Kregar - za planinsko koč).

Ustni izpit za instruktorje bo v Ljubljani po akciji na Korošici, do tedaj tečajniki prejmejo še nekaj gradiva za teorijo.

54. Osnovni šoli Slivje se pošlje zahvala zaradi sodelovanja pri izvedbi tečaja.

Ad 3.

55. Prisotni so razpravljali o osnutku DD in ga predlagajo TTKS v potrditev.

56. Osnutek kategorizacije za jamarje do oktobra 1983 pripravi komisija v sestavi: Korenčan Zvone, Kregar Vido, Šuštersič France in Trobič Milan.

Ad 4.

57. Tečaje za reševalce v St. Martin-en-Vercors v času od 17.09. do 01.10.1983 se udeležita Paternu Marko in Prestor Joerg iz Ljubljane.

Vsakemu se odobri delno kritje stroškov tečaja v znesku po 20.000 din.

Denar iz naslova izobraževanje se da kot akontacija na potne stroške, ki se obračuna ob predložitvi pismenega poročila.

Ad 5.

58. V akciji Golovec 83 jamarji - reševalci nastopajo kot JZS. Zborni mesto za to vajo in tudi v primeru nesreče je na Filozofski fakulteti na Aškerčevi 12 in v prostorih Jamarskega kluba Železničar, Hrvatski trg 2. Za akcijo Golovec 83 se pokliče jamarje reševalce iz tistih društev, ki so bližje Ljubljani, vsa ostala društva naj svoje sposobne člane vključijo v štabe za reševanje v primeru nevarnih nesreč. Sodelovanje JZS v akciji Golovec 83 organizira Trček Iztok.

Ad 6.

59. V času od 03. do 10.09.1983 je zbor jamarskih potapljačev na Moravskem Krašu na ČSSR. Prisotni so na osnovi prošnje Komisije za jamsko potapljanje pri JZS sklenili, da se iz naslova izobraževanja kot akontacija na potne stroške izplača kritje stroškov na relaciji Ljubljana - Brno - Ljubljana, akontacija se zaključi po predložitvi pismenega poročila.
60. Za seminar "Merjenje jam in osebni računalniki", ki bo od 01. do 04.08.1983 organiziran za člane jamarskih organizacij JZS, posebno vabljeni pa bodo tečajniki inštruktorskega tečaja SLIVJE 83. Večino stroškov krije IZRK Postojna, JZS pa bo kot soorganizator seminarja krila stroške v znesku 5.000 din. Za organizacijo seminarja in obveščanje sta zadolžena Šušteršič France in Jakopin Primož.
61. Tov. Tomazin Polona se zaradi finančnih težav na žiro računu JZS odreka honorarju 1.000 din netto mesečno za vodenje finančnega poslovanja blagajne JZS.
62. Tov. Ramšak Silvo se ne bo mogel udeležiti brezplačnega jamarskega tabora, ki ga organizira nemška jamarska organizacija, zato je treba najti drugega. Na seji ni bilo predloga.

Seja je bila zaključena ob 19.30 uri.

Ljubljana, 04.07.1983

Zapisal:
Jože Tomazin

Jože Tomazin

ZAPISNIK

6.seje Izvršnega odbora JZS, ki je bila 18.8.1983 ob 17.uri v sejni sobi ZOTK na Lepem potu 6, Ljubljana

Prisotni: Preisinger Davorin, Planina Temaž, Urbanc Janke, Novak Dušan, Kraševac Marke, Jakopin Primož, Mlinar Ciril in Temazin Jože. Opravičili so se: Trebič Milan, Kregar Vido, Medle Lejze, Vedenik Tene, in Gustinčič Jože.

DNEVNI RED:

1. Pregled zapisnika 5.seje IO JZS
2. Degovert o oddaji Naših jam v tisk
3. Gelevec 83
4. Tečaj za inštruktorje
5. Posvet na Madžarskem o varnostnih normah
6. Razno

Ad 1

63. Zapisnik 5.seje je bil potrjen brez pripomb.

Ad 2

64. 25. številka Naših jam naj grede v tisk še letos, gradivo je zbrano.

Ad 3

65. Sedelevanje jamarjev na NNNP akciji Gelevec 83 organizira Trček Iztek, kraj in datum zbora in program dela se posreduje vsem tistim društvom, ki se bodo prijavila.

Ad 4

66. Termini za zaključne izpite za inštruktorje so naslednji :

7. do 9.10.1983 Korešica Organizator Vido Kregar in JK Kamnik

21. do 23.10.1983 Rakek

29.10 ob 9.00 v sejni sobi ZOTK teoretični izpit predizpitne komisije

67. V Novicah naj se objavi cirkular, da naj vsa jamarska društva, ki bodo organizirala pripraviški tečaj, te spereče Komisiji za izobraževanje JZS zaradi koordinacije in strokovne pomoči.

Ad 5

68. V času od 2. do 8.10 bo na Madžarskem posvet o tehniki, smiselni izrabi vezlov, snemanje ponesrečenca z vrvi, vezel YU metulj, tovariška pomoč ponesrečencu in varnostna vrvna zavera. Posveta naj se udeležita Kerenčan Zvene in Paternu ali Gosar. Krijeje se dejanski streški.

70. Jakopin Primož je podal perečilo o seminarju "Merjenje jam in osebnih računalniki", ki je bil od 4. do 7.8.1983 na IRK ZRC SAZU v Postojni. Perečilo je sestavni del zapisnika.

71. Predsednik JZS je izrečil priznanja ZOTK SRS

Lipevac Karlu - Bronasta plaketa "Beri Kidrič"

Planina Tomažu - Srebrna plaketa "Beris Kidrič"

ki ju je predlagala JZS.

Priznanja ZOTK SRS so prejeli tudi

Škrabec France - Srebrna plaketa "Beris Kidrič" na predlog ZOTK Ribnica

Marušič Anton - Priznanje ZOTK SRS na predlog ZOTK Nova Gorica.

72. Z Inštitutom za raziskovanje Krasa Postojna se je treba dogovoriti o uporabi računalniškega izvlečka jamarskega katastra (Nevak Dušan).

73. Zavezu SRS za statistike se pošlje depis za seznam šel, naslevi se uporabi za razširitev naročnikov revije Naše jame.

Seja je bila zaključena ob 19.30 uri.

Ljubljana, 28.8.1983

zapisal

Tomazin Ježe

Tomazin Ježe

ZAPISNIK

7.redne seje IO JZS, ki je bila 3.11.1983 ob 16.30 uri v sejni sobi
ZOTK SRS na Lepem potu 6, Ljubljana.

PRISOTNI: Urbanc Janko, Trobič Milan, Gosar Andrej, Gustinčič Jože, Novak
Dušan, Matjaž Puc, Kunaver Matjaž, Planina Tomaž, Preisinger Davo,
Raztresen Marjan, Habe France, Kregar Vido, Paternu Marko,
Pintar Gregor, Krašovec Marko, Mlinar Ciril in Tomazin Jože.

OPRAVIČIL : Šušteršič France

DNEVNI RED :

1. Pregled zapisnika 6.redne seje
2. Dogovor o datumu in kraju zaključnih izpitov za inštruktorje za
pripravniški tečaj (Trobič Milan)
3. Poročilo o delu katastra (Kunaver Matjaž)
4. Tisk 25.letnika Naših jam (Novak Dušan)
5. Urejanje foto arhiva (Robič Viktor)
6. " CB " kontest ob 95.letnici JZS (Tomazin Jože)

7. POROČILA

- a) Golovec 83 (Trček Izток)
- b) Tečaj o reševanju v Franciji (Planina Tomaž, Paternu Marko, Gosar
Andrej)
- c) Tečaj o jamarskem potapljanju (Krašovec Marko)

8. Razno

Adl.

74. Zapisnik 6.redne seje je bil potrjen

Ad 2.

75. Tov. Šušteršič France še ni izdelal enotnega programa za pripravniški
tečaj po društvih.

76. Tov. Šušteršič France in tov. Leon Drame sta priredila gradivo : Nekaj
teoretičnih-andragoško didaktičnih izhodišč za jamarsko izobraževanje,
ki se skupaj z vabilom na izpit pošlje tečajnikom.

77. Izpit za inštruktorje bo 12. in 13.11.1983 v Osnovni šoli 8.talcev v
Logatcu. Vabilo na izpit pošlje Tomazin, Prostor in izpitno komisijo
uredi Trobič.

Ad 3.

78.Poročilo o delu katastra priloženo

V delu je delovni seznam 1500 novih jam, ki bo stalo 5.200 din.

Nove kraške objekte bi bilo najbolje označevati na novih zemljevidih 1:25 000

Vsak torek od 18.do 19.ure bo odprt arhiv-kataster jam JZS na Filozofski fakulteti, Aškerčeva 12, Ljubljana.

Ad 4.

79.Naše jame št.25 bodo natisnjene v novembru 1983.

Ad 5.

80.Poročilo o urejanju foto arhiva se preloži na naslednjo sejo 10 JZS.

Ad 6.

81.Za "CB"kontest ob 95.letnici JZS je treba narediti predračun, sam kontest pa bi bil dobrodošel pri popularizaciji naslova JZS.

Ad 7.

82.Poročilo o NNNP Golovec 83 priloženo.

83.Poročilo o tečaju v Franciji priloženo

84.Poročilo o jamarskem potapljanju na ČSSR priloženo

Ad 8.

85.Poster JZS

Tov.Vido Kregar:Možna bi bila poceni izdelava posterje JZS,zato naj vsi,ki se ukvarjajo z jamarsko fotografijo,prinesejo 17.11.1983 ob 16.30 uri do deset dia posnetkov,kjer bodo navzoči takoj izbrali primerne posnetke.Razpis se objavi v časopisu Delo v Jamarski novicah.

Seja je bila zaključena ob 19.uri

zapisal

Tomazin Jože

Tomazin Jože

Poročilo o delovanju katastra v drugem in tretjem četrtletju 1983

1. Spremljali smo tekoče oddajanje zapisnikov. Posamezna društva so oddala:

	točk	%
1. Sežana	98	23,33
2. Kočevje	90	21,43
3. Koper	70	16,67
4. Novo Mesto	68	16,19
5. Ljubljana - matica	37	8,81
6. Rakek	22	5,24
7. Črnomelj	15	3,57
8. Idrija	12	2,86
9. Logatec	8	1,90
Skupaj	420	100,00

Opomba: Zaradi pričetka del na novem Delovnem seznamu jam v gornji tabeli ni bilo mogoče upoštevati vsega došlega gradiva. To bomo upoštevali v končnem letnem poročilu, ki bo vsebovalo popolno bilanco.

2. Matjaž Puc je pričel z izdelavo Delovnega seznama jam. Trenutno je v obdelavi vzhodna Slovenija.
3. Kopirali smo osnovno gradivo za krajevna katastra v Kranju in Celju, delno pa izpopolnili krajevni kataster v Sežani.
V delu je kopiranje osnovnega gradiva za Planino in Kočevje ter nadaljevanje dopolnitev za Sežano.

V Ljubljani, 1. 11. 1983

Matjaž Kunaver,
(vodja katastra)

Kunaver

POROČILO JAMARSKE ZVEZE SLOVENIJE O SODELOVANJU NA VAJI
"GOLOVEC 83"

UVOD

Jamarska zveza Slovenije (v nadaljnjem tekstu JZS) je poverila na pobudo jamarskih društev iz Ljubljane pripravo in izvedbo sodelovanja na vaji Golovec 83 ljubljanskima društvoma JK Železničar in DZRJ Ljubljana. Obe društvi sta k sodelovanju pritegnili še DZRJ Kranj, JK Črni galeb iz Prebolda in JK Kamnik. Delovna skupina obeh društev je pripravila izhodišča za sodelovanje na vaji in pri tem upoštevala predvsem tehnično usposobljenost članov društev ter tehnično opremljenost. Pri tem je posebno pozornost posvetila dosežanim izkušnjam na področju jamskega reševanja, opremljenosti reševalnih ekip iz posameznih društev ter inventivnosti društev in njenih članov. V veliki meri se je naslonila na domačo opremo, kjer je to mogoče, predvsem pa želela preveriti resničnost domnev, da takoimenovana vrvna tehnika spuščanja in vzpenjanja ni uporabna zgolj v ozkem jamarskem smislu, temveč lahko najde široko uporabo v CZ.

PRIPRAVE NA VAJO

Glede na čas trajanja vaje je delovna skupina ocenila, da ni mogoče uspešno izvesti postopka mobilizacije jamarskih društev, niti reševalnih ekip, zato je kot faktor presenečenja uporabila samo nalogo in prepustila društvom lastno oceno priprave ustrezne opreme, kar je pokazalo, da v sodelujočih društvih pravilno ocenjujejo možnosti delovanja jamarskih društev v primeru katastrofalnega potresa. Še več, izkazalo se je, da so takšne priprave v društvih žive, da je razmišljanje o vlogi in uporabi jamarske tehnike in znanja v društvih prisotno in da so koncepti, kljub različicam, jasni in da je v bodoče stvar Tehnične komisije pri JZS, da oceni tehnično dovršenost posameznih inovativnih prijemov, jih dopolni in testira.

V sodelovanju z občinskim sekretariatom za LO občine Ljubljana Center je bil določen objekt na Hudovernikovi 4. Naloga jamarjev je bila, da organizirajo reševanje iz višjih nadstropij zgradbe. Delovna skupina je po ogledu zgradbe izdelala izvedbeni načrt, kjer je skušala predstaviti najtežjo možno varianto reševanja na poškodovanem objektu, brez uporabe sredstev, ki bi poškodovali zunanjo ali notranjost zgradbe. Pri tem je bila upoštevana tudi možnost požarov v zgradbi, porušena stopnišča in nekatere zunanje poškodbe zgradbe. Takšno stanje na stavbi bi v celoti onemogočilo pristop na zgradbo v notranjosti. Zato je bila predvidena uporaba vrvi ter vrvnih prižem za vzpon na zgradbo. Taka zasnova daje najširši možni spekter nadaljnjega delovanja, od organiziranega varnega samoreševanja stanovalcev, do reševanja težko poškodovanih oseb. Delovna skupina je sicer upoštevala, da imajo posamezna društva svoja vozila, vendar je priporočila, da uporabijo samo lahko opremo, katero je moč transportirati v nahrbtnikih, kar omogoči popolno avtonomnost ekipe za reševanje, dostopnost do objektov pa je neomejena.

Seveda pa v vaji ni bilo moč prikazati celotne tehnične možnosti JZS od uporabe jamskih objektov kot zasilna skladišča, uporabe jamskih potapljačev, uporabe klinov, kronskih klinov (svedrovcev), vitlov in ostale tehnične opreme.

Za izvedbo vaje je bila uporabljena standardna oprema jamarskih društev in reševalnih ekip jamarskih društev. Poleg tega pa je s svojim kompletom za samoreševanje sodeloval tudi Lorbek Jože iz Izole, ki v sodelovanju s Tehnično komisijo JZS razvija proizvodnjo domače opreme na podlagi domačih izkušenj. OŠ CZ je zagotovil sredstva radijskih zvez, s katerimi JZS ne razpolaga. Na vaji je sodelovalo 35 jamarjev v vlogi reševalcev in markirantov.

POTEK REŠEVANJA

Reševalci splezajo na stolpnico po vrvi (vrv.štev. 1), ali pa po jamarskih lestvicah (vrv.štev. 2). Po vrvi se vzpenjo s pomočjo vrvnih prižem, ki jih po vrvi navzgor lahko premikamo, navzdol pa ne. Jamarske lestvice so iz jeklenih vrvi in aluminijastih prečk, zato so varne in priročne. Vso potrebno opremo, ki je spravljena v

transportnih nahrbtnikov, potegnejo reševalci na stolpnico. Nepoškodovani prebivalci se lahko spuščajo s stolpnice s pomočjo vravnih zavor, ki so običajne pri jamarstvu (vrvi števil. 1, 2, 7), ali pa po sistemu "Lorbek" (vrv števil. 6).

Lažje poškodovane prebivalce spuščajo reševalci po vrvi žičnici (vrv števil. 3). Na nosilni vrvi je pritrjen ponesrečenec na kolescu, reševalec ga spušča z vlečno vrvjo in vravno zavoro. En spust v minuti.

Težje poškodovane prebivalce spuščajo reševalci v reševalnih nosilih ali v reševalnem nahrbtniku (vrvi števil. 4 in 5). Za obe spuščanji morejo uporabljati jamarsko vrv z vravno zavoro, ali pa jeklenico z reševalnim vitlom. Če je potrebno ponesrečenca dvigniti (npr. prevoz s helikopterjem), je na ta dva načina tudi možno.

OPREMA: običajna jamarska oprema za obvladovanje brezen in reševalna jamarska oprema z reševalnimi nosili, reševalnim nahrbtnikom in vitlom.

Osnovna oprema so jamarske vrvi premera 10 mm, ki se ne smejo preveč raztegovati in jih zato nazivamo statične. Ustrezne vrvi moramo uvažati, ker jih v Jugoslaviji še ne izdelujemo.

Za vzpenjanje uporabljamo tudi jamarske lestvice, ki pa za neizvežbane niso primerne.

Za vzpenjanje po vrveh uporabljamo vrvene prižeme, za spuščanje pa vrvene zavore. Ti pripomočki morajo biti lahki, priročni in varni. Doslej smo jih uvažali, sedaj pa se nam obeta domača izdelava.

Reševalna nosila in nahrbtnike uvažamo, mogli pa bi jih izdelovati tudi v Jugoslaviji, pri čemer bi morali zagotoviti potrebno kvaliteto. Isto velja za plezalne in reševalne sedeže.

Edina priročna reševalna oprema, ki jo v celoti izdelujemo v Jugoslaviji, je družinski reševalni komplet sistema "Lorbek". Na žalost ta komplet vsebuje manj kvalitetno in zato debelejšo vrv, ki jo ne moremo uporabiti za ostale prikazane načine reševanja.

Še vedno predstavlja največji problem pritrditve vrvi na poškodovano zgradbo. Pri tem razmišlja JZS v več smeri:

1. Izstrelitev pomožne vrvice z lokom ali morebiti s tromblonom, nato pa bi stanovalci potegnili vrv na zgradbo in jo pritrdili.
2. Izstrelitev vrvi s tromblonom in ustreznim sidrom.

Oba načina še nista preizkušena, zato je trenutno edina realna možnost, da stanovalci spustijo pomožno vrvico (lahko improvizirano), s katero potegnijo vrv na zgradbo in jo pritrdijo. Ko se vzpne prva skupina reševalcev, pripravi sidrišča za reševanje. Na ta način in ob uporabi klinov dosežejo reševalci izredno gibljivost tako, da praktično lahko dosežejo katerikoli konec zgradbe. Omogočeno je reševanje tako navzdol, kot tudi v posebnih primerih, ko je to potrebno, tudi navzgor. Če k temu dodamo še dejstvo, da so člani jamarskih društev tudi zdravniki in študenti medicine, ki obvladajo vrvno tehniko, potem je jasno, da je taka ekipa sposobna reševati v najtežjih primerih ter takoj na kraju samem nuditi strokovno prvo pomoč tudi najtežje poškodovanim.

Preizkus je pokazal, da osnove vrvne tehnike lahko obvlada vsakdo že v nekaj urah ustreznega urjenja, zato upravičeno smatramo, da je vrvna tehnika alternativa za uspešno reševanje iz najvišjih zgradb, do kamor klasična gasilska tehnika ne seže. Pri tem je še nekaj nerazrešenih tehničnih problemov.

1. Medtem, ko smo izdelavo prižem in vrvnih zavor že rešili z lastnimi konstrukcijami, ostaja še odprto vprašanje smotrnosti izdelave zaradi majhnih serij in nenazadnje sredstev, ki jih JZS ne premore, da bi lahko financirala izdelavo serij, ki bi bile ekonomsko upravičene.
2. Nabava ustreznih vrvi. Jamarska tehnika sloni na vrveh premera 10 mm izredno majhne razteznosti. Te vrvi smo do sedaj uvažali. Po zagotovilu tehnologov v tovarni Totra ni problem izdelave takih vrvi v surovinah, temveč v neustrezni tehnologiji pletenja. Prednost t.i. statičnih vrvi pri reševanju je v tem, da se pri uporabi manj obrabijo kot dinamične vrvi, ki se raztegujejo in tako drsijo po robovih ob pritrdiščih. Prav tako pa statične vrvi omogočajo lažje delo ob stalni dokaj enaki obremenitvi. Dinamične

vrvi so uporabne samo za varovanje. Naj omenimo, da so sodelujoča društva uporabila na vaji Golovec 83 poslednje še varne in uporabne vrvi in ko bodo izrabljene tudi te, bo možnost za tako uspešno delo kot do sedaj onemogočena.

Samo po sebi se odpira vrsta rešitev, ki jih predlaga JZS:

1. JZS ima ustrezno organizirane reševalne ekipe v večjih društvih, zato je realno razmišljati o posebni tehnično usposobljeni ekipi, sestavljeni iz članov društev, ki bi jo lahko mobilizirali v primeru potrebe in bi lahko delovala že v roku 4 ur po sproženju mobilizacije (velja za Ljubljano). Tako ekipo bi sestavljali člani reševalne skupine, uspešna za delo pa bi bila že, ko bi dosegla število 6 - 8 članov.

Poleg svoje reševalne opreme bi jo bilo potrebno opremiti še z sredstvi zvez in prevoznimi sredstvi. Delovala bi v okviru občinskega ali Mestnega štaba CZ. Glede na to, da je jamarska reševalna oprema izredno majhnih dimenzij in teže, je vso opremo možno transportirati v nahrbtnikih, ekipo pa po potrebi poslati tudi v oddaljenejša kraja z letali ali drugimi prevoznimi sredstvi.

2. JZS lahko preko svojih društev organizira usposabljanje članov ekip CZ za uporabo jamarske vrvne tehnike. Glede na to, da gre za preizkušene sisteme, lahko brez pridržkov svetujemo uporabo navedene opreme za potrebe CZ. Nadaljnji razvoj in izdelava domače opreme (vrvi, vrvnih prižem, vrvnih zavor, pasov itd.) bi lahko ojačala tehnično bazo tako CZ kot tudi jamarjev. Tehnična komisija JZS, ki stalno spremlja razvoj vrvne tehnike v svetu, pa bi nadalje razvijala sisteme za reševanje in vnašala novosti in izboljšave.
3. Težave s pritrditvijo vrvi na zgradbo navajajo tudi na enotno rešitev. Kot obvezni del opreme CZ v visokih zgradbah kompleti za samoreševanje. Vendar bi s kvalitetnejšimi vrvmi v le-teh dosegli širšo uporabnost. Zaradi slabe kvalitete vrvi je z njimi možno le samoreševanje, dostop reševalcev do ponesrečencev pa je onemogočen.

4. JZS in njene osnovne organizacije resno tarejo ne samo finančne, ampak tudi materialne težave. Do sedaj smo še lovili korak s speleološko najrazvitejšimi, vendar zaradi težav z opremo vedno bolj zaostajamo, kljub velikim naporom, da čim več opreme izdelamo doma. Vaja Golovec 83 je pokazala, da naša večletna prizadevanja da predstavimo našo tehniko niso bila samo plod nekih želja, ampak realnih in morda prevečkrat preskromnih razmišljanj, ki pa so rodila zgolj morda kakšno finančno pomoč, systemskega reševanja pa nismo uspeli spodbuditi. Ne želimo samo priznanja za izvedbo vaje, želimo izvedeti, kaj je v vrhni tehniki nesprijemljivega za potrebe CZ in drugih struktur, da ne prodremo s predlogi, ki temeljijo na velikih izkušnjah naših članov.
5. Vaja Golovec 83 je pokazala, da za elementarne nesreče večjih razsežnosti nismo dovolj organizirani. Potrebno bo izdelati načrt za aktiviranje vseh jamarskih društev in nadaljnje usmerjanje njihove dejavnosti. Zaradi amaterskega dela v društvih pa takšna aktiviranja predstavljajo poseben problem in nikakor ni možno izdelati šablonskih načrtov.

Trček Iztok-JK Železničar

JAMARJI !

Izšel je 25.letnik revije NAŠE JAME

ČLANI !

Širite krog bralcev NAŠE revije .

JAMARSKI KLUB

Črni galeb Prebold

PROBLEMATIKA REŠEVANJA LJUDI Z VIŠJIH NADSTROPIJ V PRIMERU NARAVNIH KATASTROF ALI DRUGIH SLUČAJIH

Visoke zgradbe so v primeru potresnih sunkov, požara, bombnega napada itd. zelo izpostavljene težkim poškodbam. Zato nastopi problem reševanja ljudi iz omenjenih zgradb. Posebno takrat, ko so porušeni odseki stopnišč, požarnih stopnic, ko nastane požar v vmesnih nadstropjih itd. Problem reševanja se veča z višino zgradbe. V modernih stolpnicah z več deset nadstropji je ta problem skoraj akuten. Tu največkrat odpove tudi najsodobnejša tehnika, ki je na razpolago posebnim enotam CZ in gasilcem. Ne gre prezreti, da lahko v teh primerih uporabimo za to usposobljene ekipe reševalcev iz vrst alpinistov in jamarjev, ki dandanes razpolagajo z dobrim poznavanjem vrvnih tehnik in seveda opremo, potrebno za izvedbo reševanj. Način in organizacija reševanja je enostaven, varen za evakuirance, dokaj velika kapaciteta evakuacije ljudi, malo število reševalcev, itd.

Opis postopka reševanja ljudi iz višjih nadstropij, ki se deli v štiri faze:

1. Dosega ogroženega območja zgradbe
2. Izdelava pritrdišča za vse elemente in njega varovanje
3. Transport evakuirancev
4. Razopremljanje pritrdišč in evakuacija reševalca

Ad 1/

Ne glede na poškodovanost zgradbe mora eden od obeh reševalcev v ekipi doseči mesto, od koder se bo vršila evakuacija. Doseže ga lahko na več načinov.

Pomoč sodobnih hidravličnih lestev bo dobrodošla, do kamor pač sežejo. Če ni druge možnosti, pač dosežemo to mesto v prostem

plezanju, seveda varovani od drugega reševalca v ekipi. Tu so še drugi načini, vendar bi se omejil na tega, nam najbolj domačega.

Ad 2/

Pritrdišče je nosilni element za celoten sistem reševalnih pripomočkov, reševalca, evakuiranja, ponesrečenca z reševalcem hkrati, če je to potrebno. Pritrdišče izdelamo iz pomožnih vrvic ali vrvi debeline od 8 - 12 mm po principu sidrišča. Za nosilno vponko uporabimo vponko z veliko trdnostjo (4000 Kp - najboljši - MAILLON - RAPIDE). Pritrdišče še dodatno varujemo glede na dane možnosti. Idealno je, da ga izdelamo v takšni višini, da je nosilna vponka v višini dosega rok, če to ni možno, je pač lahko nižje. V nosilno vponko vpnemo nosilno vrv (statično) in varovalno popkovino, s katero je varovan reševalec, ki spušča evakuirance.

Ad 3/

Transport ljudi se vrši na sledeči način:

Reševalec, ki spušča evakuirance, ima še eno vrv enake dolžine kot je nosilna vrv. Na koncu vrvi izdelava dvojni vodniški vozec z ostankom vrvi, ki ga uporabi za prsno varovanje evakuiranja. Vrv za spuščanje odnosno improvizirani sedež je vpet v škripec, ki se vozi po nosilni vrvi. Drugi reševalec, ki je ostal spodaj, potegne nosilno vrv čim dalje od zgradbe in jo pritrdi za nek nosilen predmet, ali pa jo samo nategne s svojo težo. Reševalec pri pritrdišču namesti evakuiranja v sedež ter vstavi transportno vrv v svojo vrvno zavoro (kolutno - desonder), ko je evakuiranec čez rob, ga prične spuščati. Na tleh ga drugi reševalec osvobodi sedeža, da lahko prvi reševalec vrv nemudoma potegne k sebi in ponovi manever. Ob primerni izvežbanosti obeh reševalcev lahko v eni uri evakuirata tudi do 100 ljudi.

Ad 4/

Če dopušča čas in situacija, prvi reševalec po končani akciji raz-

opremi pritrdišče. Iz krajše pomožne vrvice si izdelava zanko, ki jo pritrdi na nosilni element, ki je dovolj trden in varen, za spust prvega reševalca. Skozi poseben vozela zanke napelje vrv za spuščanje, jo podaljša z dovolj velikim vozlom za podaljšanje vrvi z nosilno vrvjo ter se spusti do vznožja zgradbe. Z nosilno vrvjo potegne za seboj še transportno vrv ter se umakne na varno.

Opisani način reševanja je preizkušen na akciji NNNP spomladi 83 v krajevni skupnosti Prebold ter se je izkazal za učinkovit in hiter način reševanja ljudi z višjih nadstropij visokih zgradb.

Prebold, 23/8-1983

Za JK Črni galeb Prebold
Žabkar Borut

Francoska jamarska zveza in Francoska jamarska reševalna organizacija (Speleo Secours Francais) sta od 17. septembra do 1. oktobra 1983 organizirali mednarodni tečaj jamskega reševanja v nacionalnem jamarskem centru v St. Martin en Vercors. Tečaj je bil organiziran pod pokroviteljstvom in s pomočjo mednarodne speleološke zveze in mednarodne reševalne organizacije, ki jo vodi Mike Meridith. Tečaj je sledil mednarodnemu srečanju jamskih reševalcev septembra 1982 v istem kraju, ki sta se ga udeležila tudi naša predstavnika Zvone Korenčan in Tomaž Planina. Tečaj je vodil Piere Rias, ki je vodja francoske jamarske reševalne organizacije in obenem tudi šef nacionalnega jamarskega centra v St. Martinu ob pomoči številnih inštruktorjev iz Francije, Španije, Belgije, Anglije in Švice.

Tečaja se je udeležilo 19 jamarjev iz praktično cele Evrope, 10 Poljakov, 3 Madžari, 2 Jugoslovani in po 1 Španec, Belgijec, Nemec in Irec. Francozi so imeli v začetku septembra že svoj tečaj, preseneča pa odsotnost Italijanov, Švicarjev (razen predsednika jamarske reševalne organizacije, ki je predaval medicinsko tematiko) in Angležev.

- Sprva je bil tečaj zasnovan dvodelno in temu primerni so bili tudi razposilani programi. Prvi teden naj bi bil namenjen osnovnim tehnikam jamskega reševanja (tovariška pomoč, vertikalni in horizontalni transport), drugi teden pa je bil namenjen posebnim poglavjem (jamsko potapljanje, razstreliva, uporaba računalnika in telekomunikacij itd.). Ob prihodu v center pa smo izvedeli, da je program spremenjen in, da gre za enoten tečaj, ki traja 2 tedna. Za spremembo so se odločili na francoskem tečaju jamskega reševanja, predvsem zaradi različnega predznanja udeležencev in različne tehnike, kar je bilo na mednarodnem tečaju še toliko bolj izrazito.
- Večina se je zato odločila sodelovati na celotnem tečaju, midva pa sva morala po enem tednu zaradi finančnih in časovnih ovir zapustiti zares prijetno vzdušje, ki je vladalo v centru. Kljub temu nisva zamudila ničesar bistvenejšega, saj se program ni veliko spremenil, drugi teden je bil namenjen ogledu večjih jam na Vercoru, poglobitvi znanja v specialnih področjih in veliki reševalni akciji, kjer naj bi se izkazalo pridobljeno znanje. Taka akcija v manjšem obsegu je bila tudi na koncu prvega tedna, ko smo ponesrečenega jamarja potegnili iz 100 m globoke jame pri čemer smo morali uporabiti vse tehnike, vertikalni in horizontalni transport.

Nacionalni jamarski center v St. Martinu ima vse potrebno za izvedbo takšnega in podobnih tečajev. V njem lahko obenem prebiva čez 50 jamarjev, ki imajo na razpolago večjo sobo za predavanja, obsežno knjižnico z jamarsko literaturo, dve skladišči opreme, pralnico in sušilnico opreme. Pred centrom je umetno vežbališče za vse oblike vrvnih tehnik, ki je zelo primerno za prikaz večjemu številu poslušalcev in testiranja opreme.

V center sva pripotovala v soboto zvečer. Uvodni zakuski in spoznavanju udeležencev je sledilo seznanjanje s programom tečaja in priprava za naslednji dan, ki je bil namenjen vrvi tehniki (usklajevanje tehnik vseh udeležencev), tovariški pomoči, opremljanju brezen in testiranju opreme.

Vrvno tehniko smo prakticirali v vhodnem breznu (15 m) jame Pot du Loup, ki je globoka 94 m. Bistvenih novosti v vrvni tehniki za nas ni bilo, le da Francozi dosledno uporabljajo obe popkovini tudi pri prehodu preko pritrdišča pri spuščanju. Krajša nosilna je vpeta direktno v pritrdišče, daljša varovalna pa v zanko glavne vrvi. Španske popkovine ne uporablja nihče več. Poljaki uporabljajo dokaj zapleten sistem štirih prižem, ki omogočajo tako plezanje z Gibbs tehniko, kot tudi pednjanje (Ded - tehnika). Zanimivo in hitro, vendar prekomplicirano za resno uporabo v globokih jamah. Pri spuščanju dosledno varujejo s Skunti, varnostne vrvne zavore pa so tudi pri Francozih bolj redke. Popoldne smo imeli v plezalnem vrtcu pred centrom priložnost trenirati reševanje - snemanje z vrvi, kjer ni novosti, obstoja pa več različic, nekatere so bolj na silo, druge pa bolj z uporabo pameti. Zelo poučno je bilo testiranje opreme, kjer so me dokončno prepričali, da cevasti nylon-ski trakovi (gurtne) niso primerni za izdelavo popkovin. Moja lastna popkovina, resda že zelo obrabljena ni zdržala niti enega padca 70 kg težke uteži z višine dveh metrov. Poizkusi so res vsi potekali popolnoma statično, kljub temu pa mora popkovina zdržati vsaj padec dvojne dolžine daljše popkovine, tako da so primerni samo preseki debelejši kot 9 mm. Testirali smo tudi več starejših jeklenih vponk in starejši dressler, ki je zdržal samo 2 padca uteži. Zvečer smo si po analizi preteklega dne, ki je bila stalna praksa, ogledali dva filma. Prvi španski je bil dokumentarec o raziskovanju 1 km dolge vodne jame v masivu Picos de Evropa. Vhod v jamo je na višini 2300 m, sama jama pa se dvigne še 100 m nad koto vhoda. Film je bil nagrajen na festivalu jamarskega filma v Barceloni za dokumentarno vrednost. Drugi film je posnel Pierre Rias, ki je vodil raziskave sistema Jean Bernard in prikazuje Poljsko-francosko odpravo v to brezno, ki pa zaradi obilice snega ni uspela, tako da so v filmu bolj poudarjeni humoristični elementi.

Ponedeljek je bil namenjen normalnemu raziskovanju po skupinah. Naša skupina si je ogledala 6 km dolg vodni sistem Tobogan v južnem delu Vercora. Sistem je zanimiv zaradi velike dolžine, potoka s pretokom okoli 20 R/S in velikih dvoran. Brodenje do pasu v vodi, ki ima 6 °C brez pontonierov je v Franciji običajna stvar. Zvečer sta Jean Marc Mattlet (Belgija) in predsednik švicarske reševalne organizacije predavala o varnosti v jamarstvu, ukrepih v primeru nesreče, prvi pomoči, o slučaju daljšega čakanja pod zemljo.

V torek smo se zopet razdelili v manjše skupine in odšli v različne jame, tokrat s posebno nalogo, ki pa je bila do dna jame varno zapečaten v kuverti. Naša skupina je obiskala brezno Pot de Loup, kjer smo že prvi dan trenirali vrvno tehniko. 15 m globokemu vhodnemu breznu sledi 5 m stopnja, ki jo je potrebno preplezati navzgor, nato pa je 89 m globoko brezno z dvema policama, ki se konča s podorom in manjšim jezerom na globini 94 m. Kot v vseh francoskih jamah je tudi tu zabito ogromno svedrovcev na vseh mogočih in nemogočih mestih, vendar je malo res uporabnih. Naloga na dnu pa je bila naslednja: jamar je padel pri plezanju v slapu, predvideva se poškodba hrbtenice in zlom noge. Ukreni vse potrebno!

1. Poškodovanega smo izvlekli izpod slapu in ga na suhem mestu položili v položaj za nezvestnega.

2. S poškodovanega odstranimo vso nepotrebno opremo, karbidko in čelado, ter ga zavijemo v rešilno odejo.
3. Ko dobimo odgovore na 5 najpomembnejših vprašanj, ki vsebujejo vse potrebne informacije o stanju ponesrečenca za reševalce, gresta 2 po pomoč, 2 pa ostaneta pri poškodovanemu.

Pred jamo treniramo različne vozle in manevre s škripcem s poudarkom na vozlih, ki jih lahko razvežemo obremenjene, kar je pomembno pri reševalnih manevrih. Izvedenka iz bičevega vozla je uporabna na manjših premerih (par cm - vponka). Izvedenka iz mrtvega vozla pa pride v poštev pri večjih premerih (kapniki itd). Pri uporabi dvojnega škripca v globokih brezni, ko vlečemo spodnji dressler s škripcem na večjih razdaljah je bolje dati med dressler in škripec 2 vponki, ker s tem zmanjšamo trenje med vrvmi. Francozi zaradi tega tudi vpenjajo vponko v enojno luknjo in ne v dvojno preko vrvi, kakor smo bili navajeni doslej. Poseben problem predstavlja prehod vozla skozi dvojno škripčevje. Uporabiti moramo kratko popkovino v katero vpnemo spodnji dressler med prepenjanjem zgornjega. Vse skupaj pa mora biti izvedeno dokaj precizno, da lahko po končanem manevru izpnemo popkovino.

V sredo je prišel na vrsto navpični in vertikalni transport poškodovanega v nosilih. Uveljavila sta se dva tipa: Marbachova nosila z letvicami in plastičnim dnom so primerna za ožje jame. Še vedno transportirajo ponesrečenca v navpičnem položaju, da pa ne stoji na nogah visi v posebnem pasu, ki je sestavni del nosil. Pod podplati so fiksirane lesene ploščice, ki preprečujejo premikanje ponesrečenega. Poliesterska nosila so zelo udobna, vendar tudi zelo velika in nerodna za transport v večjih ožinah in meandrih. Tudi tu visi ponesrečenec v posebnem pasu, ki je pritrjen na nosila na vrhu ramen, narejen pa je tako, da ga lahko nadenemo na ponesrečenca ko le-ta že leži na nosilih. Zelo priporočljiv je tudi dvodelen kombinezon iz holofila, ki ščiti ponesrečenca pred mrazom. Spodnji del enostavno položimo v nosila, nanj položimo ponesrečenca, čezenj pa zgornji del, ki je spojen s spodnjim z velcrojem po celi dolžini robov - roke in noge so proste. Za podlago v nosilih, zlasti pri poškodbah hrbtenice, je priporočljiva uporaba dvokomponentne poliuretanske penne, ki jo nalijemo v posebno vrečo in nanjo položimo ponesrečenca. V nekaj minutah se pena napihne in strdi in tako fiksira ponesrečenca. Švicarski predstavnik je prikazal zanimivo regulacijo navpični-horizontalni položaj s skuntom. Plezalni vrtec Font d'Urle je zelo primeren za trening vseh metod navpičnega in vodoravnega transporta. Izvedli smo reševanje s tirolsko prečko, prehod v klasično prečko, transport v navpičnem breznu s preходом v vodoravni rov, transport v poševnem breznu. Podrobnosti bova prikazala na skupni vaji članov reševalne skupine. Zvečer smo poslušali predavanje o organizaciji reševalne akcije, potrebni opremi, formiranju ekip. 1. ekipa: transport tehničnega materiala, materiala za bivakiranje itd. (3/4 člani). 2. ekipa: medicinska oprema in pomoč (2/3 člani), 3. ekipa: komunikacija med ekipami (2 člani), 4 ekipa: transport ponesrečenca (6/8 članov). Število ekip in članov v njih zavisi seveda od zahtevnosti in globine jame v kateri rešujemo.

Četrtek je bil namenjen jamskemu potapljanju in osnovam reševanja v sifonih.

Ker večina udeležencev iz mesta potapljaških izhodišč sta predvatelja najprej razložila osnove potapljanja in še posebej problematiko jamskega potapljanja. Vsakdo je tudi imel možnost potapljanja v jezeru jame Gournier pod strokovnim vodstvom dveh potapljačev, kar je večina tudi izkoristila.

Pri reševanju v sifonih smo se najdlje zadržali pri organizacijskih problemih in različnih tipih reševalnih akcij (čista potapljaška, najprej jama in potem sifon, najprej sifon in potem suha jama). Popoldne smo obiskali znamenite Grottes de Choranche, ki slovijo po izredno dolgih makarončkih. Zvečer je švicarski inštruktor predaval o hipotermiji ali splošni ohladitvi telesa in načinih obrambe proti njej.

Zadnji dan - petek je predstavljal vrhunec prvega dela tečaja - reševanje iz 100 m floboke jame Faur Gour, kjer so prišle v poštev vse tehnike, ki smo jih predhodno vadili na klifu. Ko je bila jama primerno opremljena za reševanje, je samo reševanje potekalo sorazmerno hitro. V spodnjem delu jame smo dvigovali ponesrečenca preko stopnjastega brezna z dvojnimi škripčevjem, pri čemer je spremljevalec na vsakem vmesnem pritrdišču spustil ponesrečenca v vpadnico naslednjega. Uporabili smo tudi način dvigovanja s protiutežjo, kjer je presenetilo dejstvo, da Francozi uporabljajo samo škripec na vrhu brezna brez dresslerja. Utemeljili so s tem, da je tako lažji prehod v vodoravni rov in da je ponesrečeni tako ali tako varovan z drugo vrvjo. Na koncu je sledil še transport v ozkem meandru, kjer je bilo prostora naenkrat samo za dva reševalca in nosila.

Zaključek

Vse novosti, ki sva jih odnesla s tečaja je težko prikazati v pisni obliki, nekatere stvari ilustrirajo priložene fotografije. Prispevek k poročilu bo tudi uradna dokumentacija tečaja.

Vse novosti bova predstavila in demonstrirala na vaji reševalne skupine Društva za raziskovanje jam Ljubljana, na katero bodo vabljeni tudi predstavniki drugih društev.

Andrej Gosar

Društvo jamarskih potapljačev Proteus
Ljubljana

6. jamarsko potapljaški tabor na Češkoslovaškem

Ob finančni pomoči Jamarske zveze Slovenije in Potapljaške zveze Slovenije so se 4 člani DJP Proteus in komisije za jamarsko potapljanje udeležili 6. mednarodnega tabora jamarski potapljačev na Moravskem Krasu. Udeležili so se ga okoli 80 potapljačev iz 12 držav. Prve dni smo obravnavali problematiko jamarskega potapljanja ter obravnavali tehniko.

Ob večerih smo gledali projekcije filmov in dia posnetkov z različnih krajev sveta. Naš film je bil zelo dobro sprejet. Četrty dan smo imeli pregled opreme in potop v nekem umetnem jezeru, kjer smo preizkušali naše sposobnosti. Naslednje tri dni smo se potapljali v raznih jamah, ki jih je na Moravskem Krasu veliko.

Ugotovili smo, da po znanju na zaostajamo za ostalimi, vendar nas vsi prekašajo po opremi. Skoraj vsi so uporabljali suhe potapljaške obleke in kakovostno ostalo opremo. Ta čas smo izkoristili tudi za navezavo stikov z drugimi potapljači, s katerimi bomo v stalni povezavi ter bomo tako na tekočem z dogajanjem v jamarsko-potapljaškem svetu.

Krašovec Marko

OBVESTILO

V izdaji "MALE ZNANSTVENE KNJIŽICE" Hrvatskog prirodoslovnog društva je nova izdaja knjižice

Srećko Božičević : KROZ NAŠE SPILJE I JAME

Knjižico lahko naročite na naslovu :

Hrvatsko prirodoslovno društvo

Mala znanstvena knjižica

41000 ZAGREB

Illica 16/III

poštanski pretinac 258

Cena knjižice je 100 din, za več kot 10 knjig praznajo običajni 10% popust.

Knjižica je prijetna za branje, zato jo PRIPOROČAMO !

Jamarska zveza Slovenije
Komisija za izobraževanje
POROČILO

Osrednji povdarek prizadevanj komisije za izobraževanje je priprava in izvedba jamarskega inštruktorskega tečaja v letu 1983. V ta namen se je komisija kar se da celovito lotila zastavljenih nalog, potrebnih za izvedbo tečaja. Na svojih rednih sejah smo obravnavali tekoče problematiko v zvezi s potekom izobraževanja, potrjene so bile sheme pridobivanja znanja, kriteriji vsakega posameznega prijavljenca, kraj in datum tečaja, urnik dela na tečaju, itd.

Komisija se je v svojem delu v celoti naslanjala na izdelane sheme strokovne komisije, ker neenotna in razdrobljena politika vodi v nesmiselne delitev moči. Bistveni povdarek pa je, da se v okviru JZS v bližnji prihodnosti ustvarijo pogoji za nadaljne, nemoteno funkcioniranje načrtovanih oblik izobraževanja. Zavedamo se, da sistem ne bo deloval kar naemkrat čez noč, pač pa, da bodo prisotne določena pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno sproti odpravljati, nadomeščati. Delo komisije bo tudi v bodoče potekalo po začrtanih smernicah, se pravi, da bo tečaj Slivja 83 (19.5. do 22.5.83) prešel v eno od rednih oblik dela, da se bodo organizirala posvetovanja in dopolnilni seminarji in da se bo izobraževalno delo po društvih odvijalo kar se da celovito in malo bolj enotno. Namen vseh teh prizadevanj je pridobiti v Sloveniji sposoben jamarski kader, kar pomeni tudi uveljavljanje v širšem družbenem prostoru ter močno organizirano JZS.

Postavljeni kriteriji, ki jih komisija zahteva od bodočih tečajnikov-inštruktorjev, nima namena odvracati društev od tečaja. To naj bo vzpodbuda, da se vsako društvo in posamezniki prizadevajo postavljene kriterije doseči. Le hkratno delo tečajnikov tako za matično društvo in JZS kot celoto in odnos do dela (zapisniki za kataster, sodelovanje jna meddruštvenih akcijah, in dopolnilnih seminarjih) pomeni širši, bolj elastičen pristop do reševanja problemov društev in JZS. To pa je najboljše spričevalo za zaupanje, ki ga komisija podeli z nazivom inštruktor.

V primeru izobraževanja po zastavljenem programu zato ne bo prihajalo do častnih podeljevanj nazivov ali delitve med člane komisije.

Logatec, 15.4.1983

Vodja komisije : Milan Trobič

V dveh od 19.5. do 22.8.1983 je komisija za izobraževanje v sodelovanju s strokovno in tehnični komisijo JZS izvedla inštruktorski tečaj v Slivjah pri Markovščini. Tečaja se je udeležilo 24 prijavitelcev iz 17 različnih klubov iz cele Slovenije. Skupno število udeležencev tečaja je bilo 37 (vštevši s predavatelji, demonstratorji). Glavni namen in cilj tečaja je bil usposobiti določeno število ljudi, sposobnih za vodenje izobraževanja v domačih jamarskih društvih, klubih.

Udeležencem tečaja je bilo na voljo ustrezno število strokovnega gladiva, nejasnosti pa je vsakdo lahko reševal sproti v debati s predavatelji. Teoretični del tečaja se je odvijal v prostorih podružnične osnovne šole v Slivjah. Od tu pa se je delo nadaljevalo v skupinah, na terenu in v jami Dimnice.

Zbor udeležencev se je malce zavlekel, tako da smo začeli s prvimi predavanji 19.5. malce kasneje. Prvo predavanje je vodil Preisinger in sicer s temo - Uvod v jamarstvo. 20.5. je bil namenjen - merjenju jam - Šušteršič, osnove speleologije - Kregar, v popoldanskem času pa je sledilo predavanje, Jakopin - uporaba računalnikov pri merjenju jam. Slednje je bilo deljeno z delom na terenu ter v učilnici.

21.5. - predavanje sta vodila Planina in Korenčan in sicer - jamarska tehnika, prikaz jamarskega reševanja, varnostne norme, delo se je odvijalo v vhodnem breznu Dimnic po skupinah. 22.5. je sledil prikaz jam. reševanja - Korenčan, nakar je bil tečaj zaključen.

Splošen vtis in ocena tečaja je dobra, zavedamo se da bi bilo lahko marsikaj drugače, bolje, vendar je treba hkrati dodati, da je to prvi tak tečaj in da so spodrsaljaki nekaj povsem normalnega. Poudariti je treba, da so se udeleženci tečaja lotili z vso resnostjo in zagnanostjo; delo je potekalo vseskozi nemoteno, točno, veliko je bilo novega, osveženega, dodanega. Vsak tečajnik je dobil na voljo potrebne skripte, vprašalnik - na podlagi katerega se bo izvedlo preverjanje znanja.

Poskrbljeno je bilo, da je lahko vsakdo preizkusil tako uporabo računalnikov, kot novih elementov v zvezi z jamarsko tehniko; vsak je lahko po svoji lastni samoiniciativi osvojil podano snov. Še enkrat pa je treba dodati, da kljub vsemu ne posvečamo prevelike pozornosti stvarim, ki so napisane. Jasno je bilo sporočeno, da je potrebno vzeti s seboj dovolj hrane za nekaj dni, spalne vreče itd., kar se je premalo upoštevalo.

V splošnem je tečaj dosegel svoje zastavljene cilje, celovito uspešnost tečaja pa bo pokazalo nadaljnje delo na tem področju.

Komisija bo po svojih močeh k temu pripomogla.

Vodja komisije za izobraževanje:
Milan Trobič

Seminar je potekal od 4. do 7. avgusta 1983 na Inštitutu za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni, s sodelovanjem Jamarske zveze Slovenije in Računalniškega centra univerze E. Kardelja v Ljubljani. Skupaj je bilo 12 udeležencev:

Leon Drame, JD Rakek
 Boris Požar, JK Luka čuč
 Jože Benčan, JK Planina
 Jurij Hajna, IZRK
 France Šušteršič, IZRK
 Igor Kafol, GU Postojna
 Leon Posega, RK Postojna
 Stojan Sancin, JD SPD Trst
 Boris Žerjal, JD SPD Trst
 Samo Morel, JD Koper
 Čeljo Medina, SD Bosansko-Hercegovački krš, Sarajevo
 Jasminko Mulaomerović, SD Bosansko-Hercegovački krš, Sarajevo

Seminar je potekal v glavnem po objavljenem programu - manjše prilagoditve so bile potrebne le zaradi tega, ker se inštruktorji, ki bi pomagali izvajalcu, seminarja žal niso mogli udeležiti.

Prvi dan, četrtek dopoldne, je bil na sporedu uvod in razlaga metode, po kosilu pa še opis in praktična vaja z urejevalnikom besedila (TESS) na osebnih računalnikih. Ob štirih popoldne smo se odpeljali s kombijem še do Skednene Jame pri Lazah, kjer je bila demonstracija merjenja in krajša vaja.

V petek so udeleženci seminarja merili dele Postojnske Jame, v treh skupinah. Prva: F.Šušteršič, L.Drame in J.Benčan, je merila Zgornji Tartar od koncertne dvorane do konca. Druga: M.Čeljo, J.Mulaomerović in L.Posega, je merila Čarobni vrt od Velike gore do konca. Tretja skupina: B.Požar, J.Hajna in P.Jakopin pa je merila tok Pivke od konca peščine (300 m od Tartarja) navzdol do začetka Spodnjega Tartarja. Vsaka skupina je izmerila več kot 20 presekov, število izmerjenih točk pa je bilo med 150 in 200 (dolžine rovov so bile med 200 in 300 m).

V soboto so udeleženci izmerjene podatke vnesli v računalniško čitljivo obliko (z urejevalnikom TESS) in jih s programom za izračun koordinat točk (POLYGON) toliko časa obdelovali, dokler niso bili brez napak. Ob koncu so iz izračunanih rezultatov za kontrolo izrisali še tloris.

V nedeljo so dokončali sobotno vajo in nato (B.Požar) s programom SEGMENTS izračunali še dolžino, površino sten in prostornino izmerjenih rovov.

Udeleženci so pri merjenju uporabili običajno merilno opremo (kompas, meter), naklone do talnih in stropnih točk so merili pa s tremi pari posebnih naklonometrov, ki sta jih pred seminarjem v delavnici IZRK izdelala L. Drame in P.Jakopin. Podatke so obdelali s petimi osebnimi računalniki znamke SINCLAIR ZX Spectrum, ki jih je pri znancih oskrbel izvajalec.

Seminar je uspešno opravilo pet udeležencev: B. Požar, M. Čeljo, J. Mulaomerović, F. Šušteršič in L. Drame. Pokazalo se je, da je bila snov pravilno razporejena, tudi vaje so bile ustrezne, le časa je bilo en dan premalo. Za udeležence, ki dela z osebnim računalnikom še niso vajeni, bi bilo potrebno pet celih dni.

Ljubljana, 18. avgusta 1983

Izvajalec:
Primož Jakopin

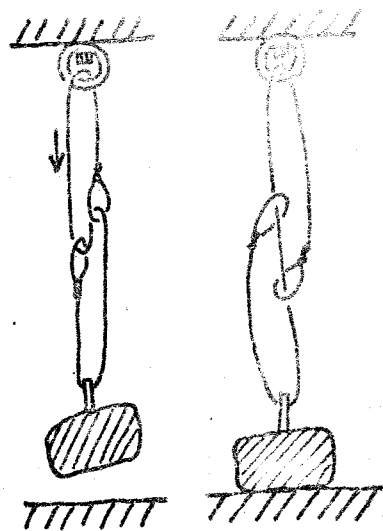
"Le Pabsabloq" se imenuje zanimiv sistem napenjanja vrvi, priobčen v reviji Spelunca št. 11 julij - september 1983 v Parizu.

Princip: Z napenjanjem se sistem krajša, ker se dvojna vrv izpreminja v trojno (sl. 1). Za dvig bremena se porabi trojna dolžina vrvi in se v enakem razmerju zmanjša tudi za to potrebna sila (sl. 2).

Uporaba:

- a) Napenjanje vrvi brez drugih pripomočkov (prižeme, vponke) pri sidriščih in pritrjanju vitla (sl. 3).
- b) S škripčki se trenje zmanjša. Če uporabljamo na mestu spodnjega pritrdišča prižemo, moremo vleči nosilno vrv (dviganje bremena ali ponesrečenca sl. 4).

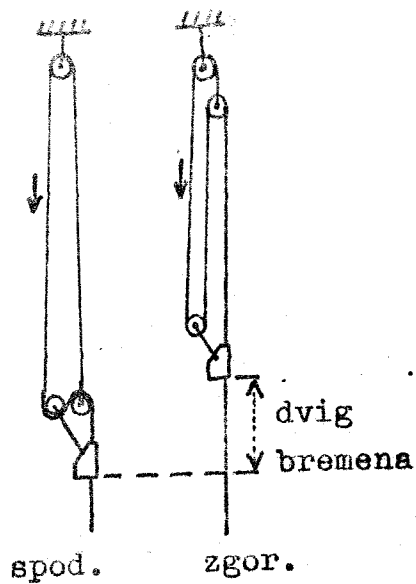
Prednost tega sistema je v tem, da se sam fiksira zaradi napetosti vrvi in ga je mogoče brez težav sprostiti. **Slabost** je v tem, da ima omejeno dolžino, čemur se izognemo s prižemo.

napeto

montaža

sl. 1

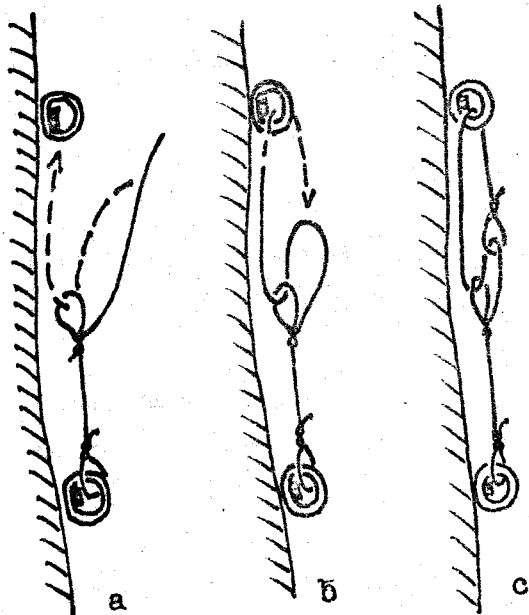

spod.

zgor.

položaj

sl. 2

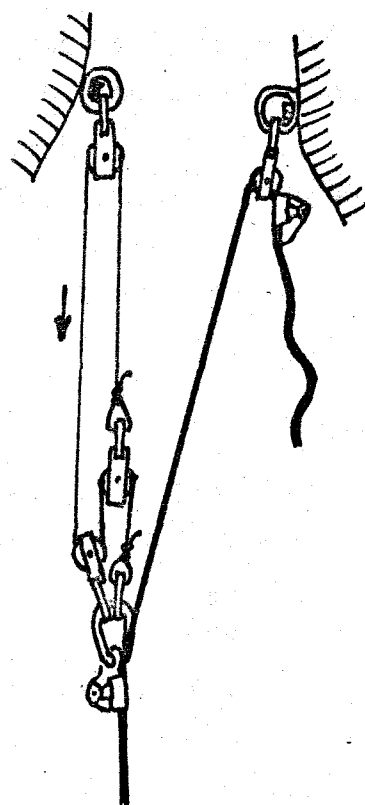

a

b

c

sl. 3

brema

sl. 4

VPLIV SUNKOV NA PRIŽEME, ČE SE IZPULI PRITRDIŠČE

(prevedel Samo Morel in Speleologie 6 ...)

UVOD

Jamarji iz Padove so v sodelovanju s tehnično komisijo CN SAS preskusili padce v vrvne prižeme, ki so se izkazale za precej kvalitetne. Prižeme so precej drage in so mogli preskusiti le po dve prižemi istega tipa. Enake preskuse bi bilo potrebno nadaljevati po istih metodah, da bo mogoče rezultate med seboj primerjati in ugotovitve pospešiti. Bistveni namen preskusa je posneti praktične pogoje pri odpovedi pritrdišča in nato obremenitve stopnjevati, ter ugotoviti poškodbe vrvi in prižem.

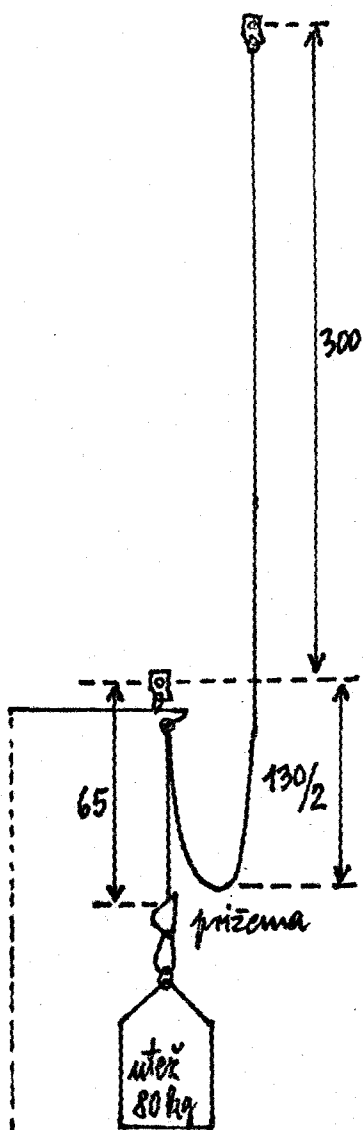
Materiali in metode:

Preskušeni so bili naslednji tipi prižem: Petzl-Expedition (2 komada), Petzl-Croll (2 komada), Jumar, Gibbs in Bloker Petzl - Shunt. Poleg teh prižem je bila preskušena še varnostna vrvna zavora Diabolo.

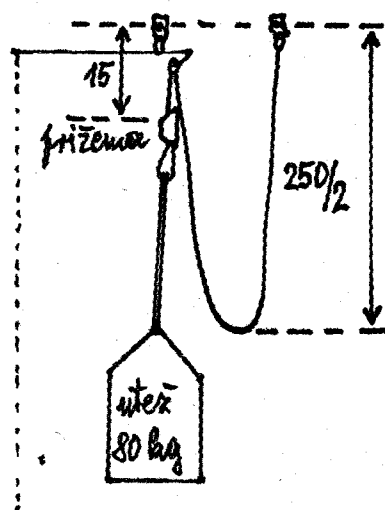
V vseh primerih so uporabili vrv Edelrid-Superstatic premera 10 mm, ki je bila stara 3 leta in ne mnogo rabljena. Na prižemo, ki je bila nameščena tik pod pritrdiščem, je bila z vponko (le pri prižemni Jumar je bil uporabljen kratek nyonski trak) obešena utež težka 80 kg v obliki kovinskega cilindra.

Popustitev nosilnega pritrdišča je bila izvedena s pomočjo vzvoda, utež je padala v prazno in obvisela na varnostnem pritrdišču (sl.1). Padci so bili opravljeni pri posameznih prižemah zaporedoma in sicer:

- 1.padec: zanka ob nosilnem pritrdišču je dolga 130 cm (padec je torej 130 cm + raztezek vrvi). Varnostno in nosilno pritrdišče sta v isti navpičnici in 3 m oddaljeni. Prižema z utežjo je nameščena 65 cm pod nosilnim pritrdiščem.
- 2.padec: je bil izveden na isti vrvi, če ni bila poškodovana pri 1.padcu. Zanka je bila dolga 200 cm (padec je torej 200 cm + raztezek vrvi). Razdalja med pritrdiščema je ista. Prižema z utežjo je nameščena 15 cm pod nosilnim pritrdiščem.
- 3.padec: uporabljena je nova vrv. Zanka je bila dolga 250 cm. Varnostno in nosilno pritrdišče sta v isti višini, razdalja med njima je majhna, (padec je torej 250 cm + raztezek vrvi). Prižema z utežjo je nameščena 15 cm pod nosilnim pritrdiščem (sl.2). Taki ostri pogoji v jami normalno ne nastopajo.

1. padec

3. padec

Rezultati:

Prižema Petzl-Expedition nerabljena (1. kos)

1. padec - zanka 130 cm. Zdrsne 20 cm in potegne s seboj tudi plašč vrvi. Pretrga plašč in 3 vrvico jedra, 10 jih ostane nepretrganih. Lahko se deblokira in ni deformiran.
2. padec - ponovno zanka 130 cm, vrv zamenjana. Prižema ne zdrsne po vrvi in jo tudi ne poškoduje. Lahko se deblokira, roč prižeme je deformiran.
3. padec - zanka 200 cm. Prižema ne zdrži padca in utež pade na tla. Plašč vrvi je nekoliko poškodovan in ne kaže sledov zdrsa. Žleb prižeme je močno odprt, čeljust pa je počila in izskočila.

Prižema Petzl-Expedition nerabljena (2. kos)

1. padec - zanka 200 cm. Pretrga plašč vrvi in 7 vrvic jedra, 6 jih ostane nepretrganih. Žleb prižeme je nekoliko deformiran, čeljust se je močno zagozdila in se težko deblokira.

Prižema Petzl-Croll nerabljena (1. kos)

1. padec - zanka 130 cm. Vrv je nekoliko stisnjena, vendar brez večjih poškodb. Prižema se lahko deblokira in ni deformirana.
2. padec - zanka 200 cm. Zdrsne 10 cm in pretrga plašč in 2 vrvici jedra, 11 jih ostane nepretrganih. Žleb prižeme je nekoliko odprt, čeljust pa je pomaknjena navzgor. Lahko se deblokira.

Prižema Petzl-Croll nerabljena (2. kos)

1. padec - zanka 200 cm. Pretrga plašč ne pa tudi vrvic jedra in zdrsne 40 cm. Žleb prižeme je nekoliko deformiran. Lahko se deblokira.
2. padec - zanka 250 cm. Pretrga plašč in 1 vrvico jedra, 12 jih ostane nepretrganih. Se toliko zagozdi, da se težko deblokira, ni pa deformirana.

Prižema Jumar rabljen dalj časa

1. padec - zanka 130 cm. Ne zdrsne in ne poškoduje vrvi. Prižema ni deformirana.
2. padec - zanka 200 cm. Zaradi napake pri pripravi padca je utež odpadla na tla in padca ne moremo upoštevati. Ker sta bili vrv in prižema nepoškodovani, smo preskus ponovili. Tokrat se žleb prižeme odlomi in utež pade na tla. Čeljust je premaknjena navzgor. Vrv je malenkostno stisnjena in brez sledov zdrsa.

Prižema Gibbs rabljena dalj časa

1. padec - zanka 130 cm. Zdrsne 5 cm brez poškodb. Lahko se deblokira.

2. padec - zanka 200 cm. Zdrsne 30 cm in nekoliko zmečka vrv. Čeljust je nekoliko zvita. Lahko se blokira.

3. padec - zanka 250 cm. Zdrsne 20 cm in nekoliko zmečka vrv. Čeljust je precej zvita. Lahko se deblokira.

Bloker Petzl-Shunt nerabljen. Na vrv je nameščen le z enim žlebom.

1. padec - zanka 130 cm. Zdrsne 40 cm. Vrv je rahlo ovalna s površinskim zataljenjem plašča. Bloker ni deformiran.

2. padec - zanka 200 cm. Zdrsne 20 cm. Vrv ostane ovalna z zataljenjem plašča. Žleb, v katerem je bila vrv, je razširjen za 2 mm.

3. padec - zanka 250 cm. Zdrsne 110 cm. Vrv ostane ovalna z zataljenjem plašča, je stisnjena, a ni natrgana. Žleb, v katerem je bila vrv, je razširjen (vrv je bila nameščena v drugem, nedeformiranem žlebu). Lahko se deblokira.

Varnostna vrvna zavora Diabolo rabljena dalj časa

1. padec - zanka 130 cm. Ne zdrsi in ne poškoduje vrvi. Lahko se deblokira.

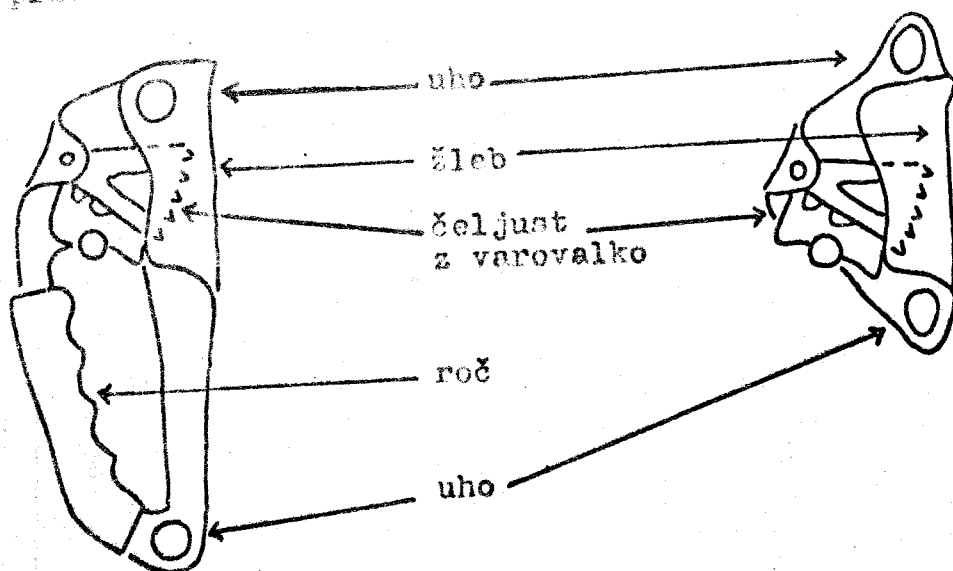
2. padec - zanka 200 cm. Zdrsne 10 cm. Vrv nekoliko stisnjena. Lahko se normalno deblokira.

3. padec - zanka 250 cm. Ne zdrsi, vendar nekoliko poškoduje vrv. Lahko se normalno deblokira.

+ nastopi, močno + s težavo 0 ne nastopi, ni močno		Petzl Expedition			Petzl Croll		Jumar	Gibbs	Petzl	Zavora
padec	učinki	1.	1.	2.	1.	2.			Shunt	Diabolo
1 130 cm	zdrs	20 cm	-		-		-	5 cm	40 cm	-
	pretrg plašča	+	-		±		-	-	±	-
	jedra	3 vrvice	-		±		-	-	±	-
	deblokaža	+	+		+		+	+	+	+
	deformacija	-	roč ±		-		-	-	-	-
2 200 cm	zdrs		-	-	10 cm	40 cm	-	30 cm	90 cm	10 cm
	pretrg plašča		±	+	+	+	±	-	±	-
	jedra		-	7 vrvic	2 vrvice	-	-	±	±	±
	deblokaža		-	±	+	+	?	+	+	+
	deformacija		žleb + čeljust +	žleb ± čeljust +	žleb ± čeljust +	žleb ± čeljust +	žleb + čeljust ±	čeljust ±	žleb ±	-
3 250 cm	zdrs					-		200 cm	110 cm	-
	pretrg plašča					+		-	±	±
	jedra					1 vrvica		±	±	±
	deblokaža					±		+	+	+
	deformacija					-		čeljust ±	žleb ±	-

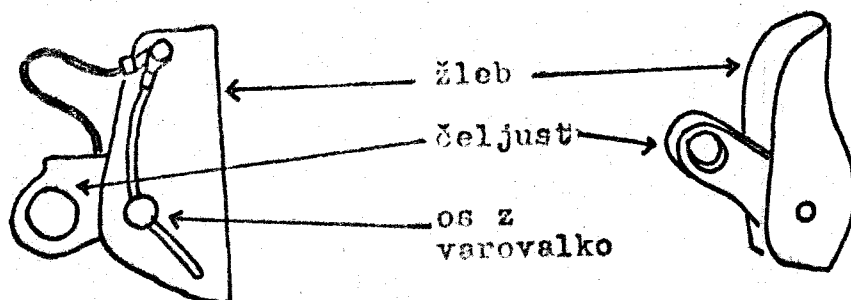
Nožna prižema Petzl Expedition

Prsna prižema Petzl Croll

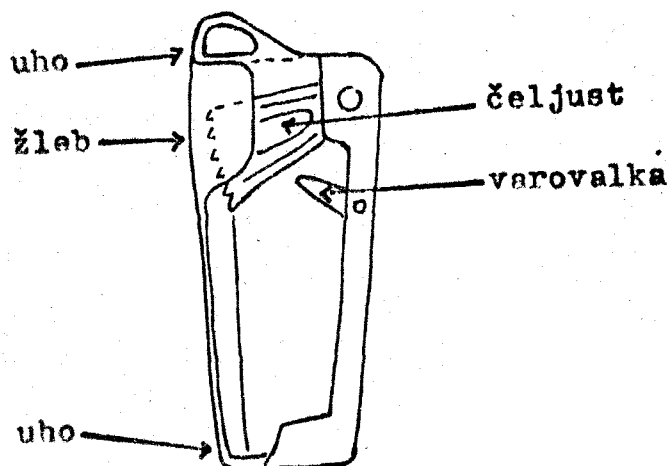

Prižema Gibbs

Prižema Shunt

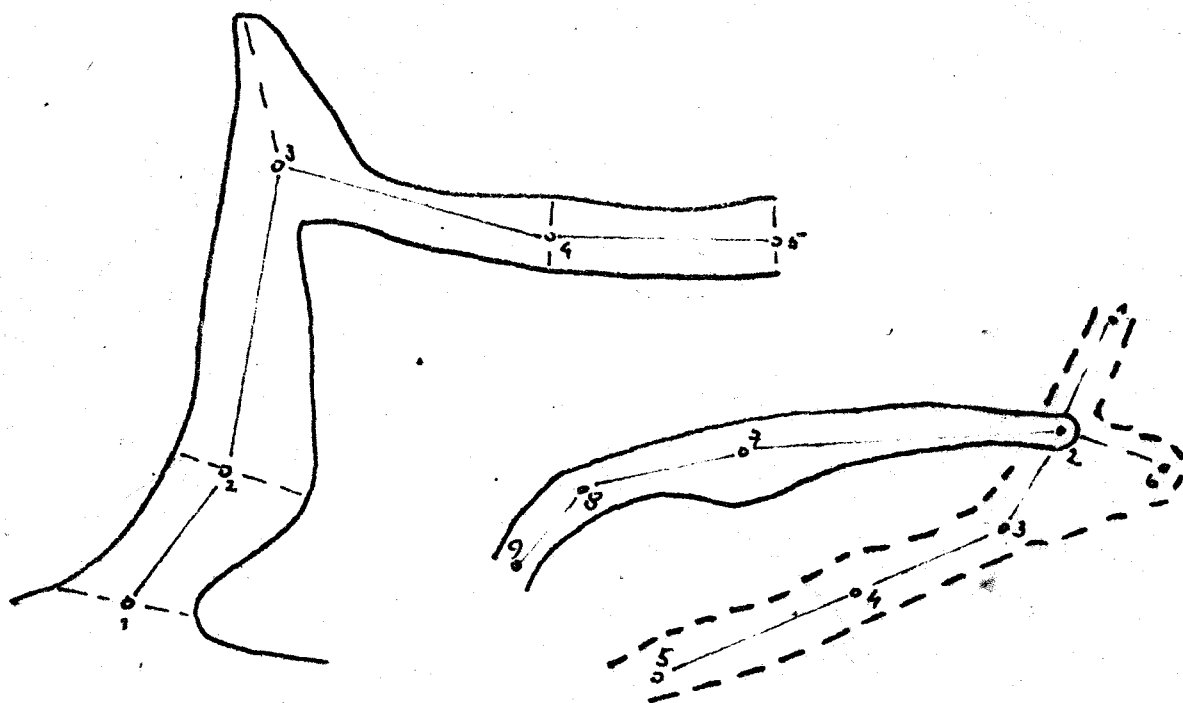
Prižema Jumar

Potek poligona v jami

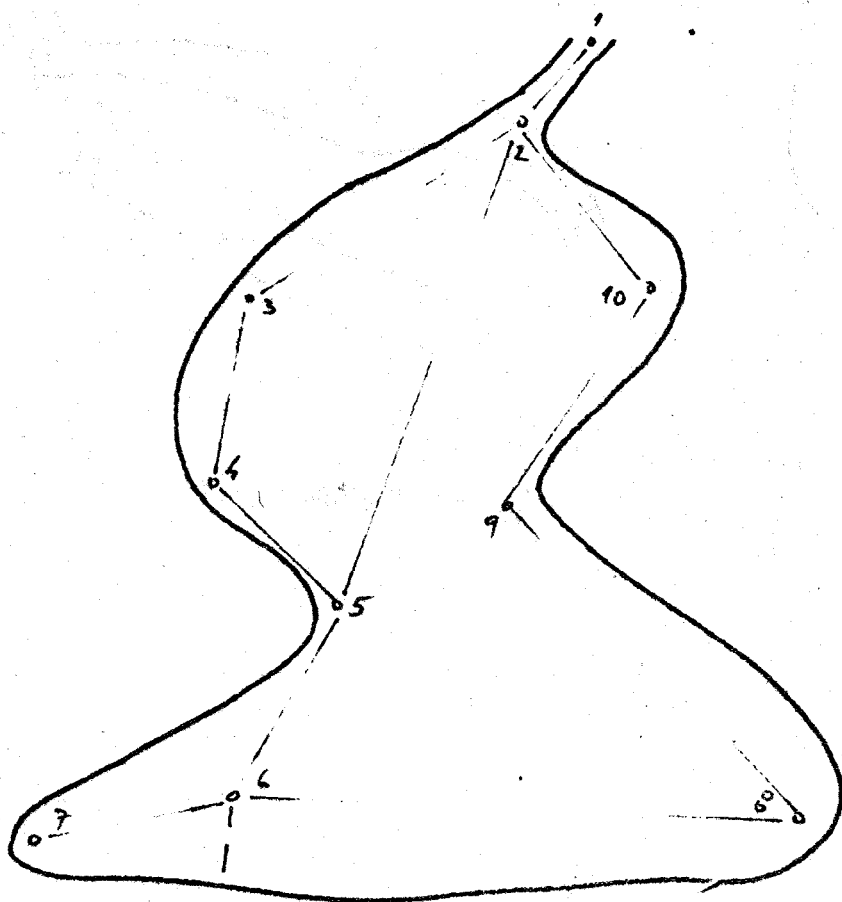
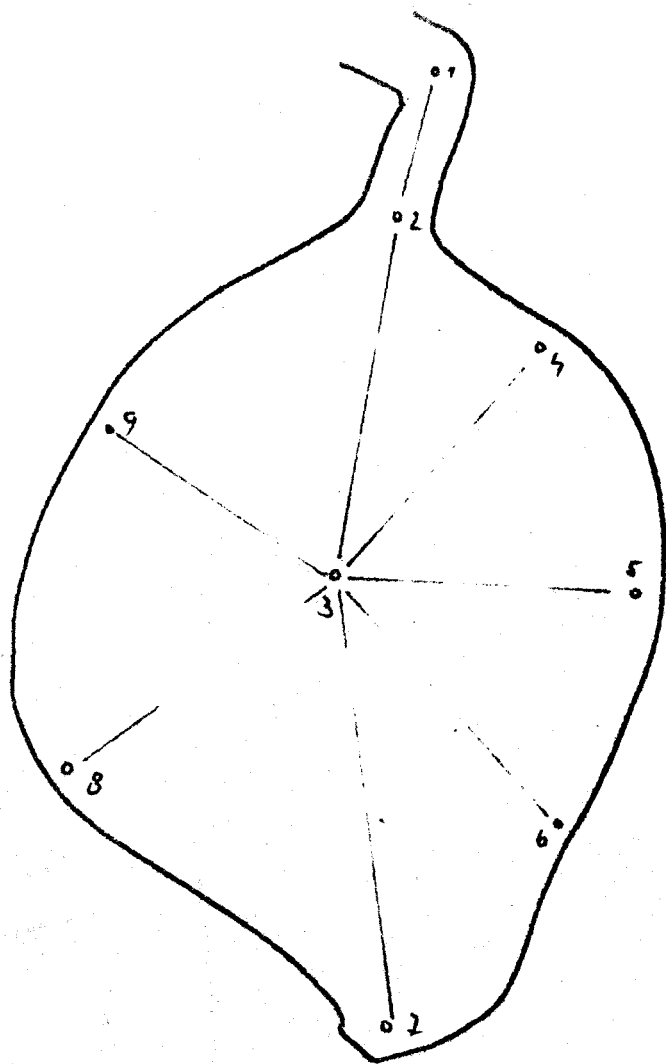
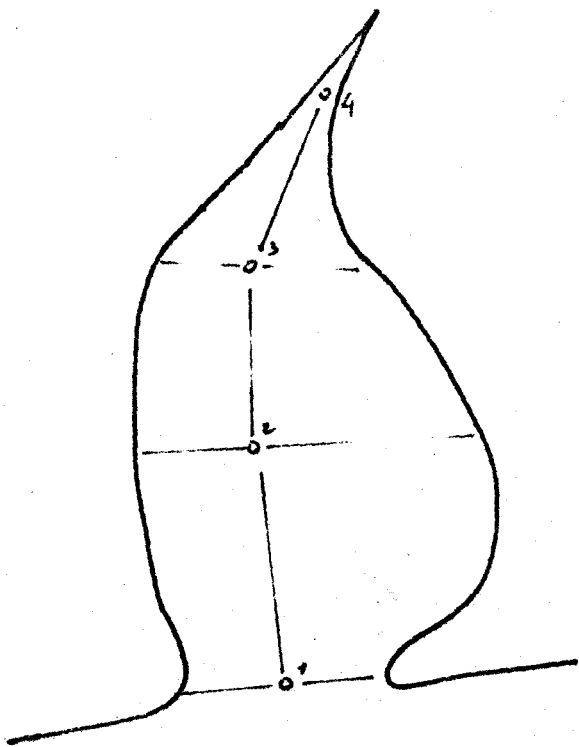
Ko se odločimo, kje naj bi bila os poligona v neki jami, moramo k njej dodati še širino in višino rova ali dvorane in izmeriti še lego vseh drugih značilnosti prereзов. To dela ali skupina, ki meri ali pa na podlagi skice druga skupina.

Jame z več etažami merimo tako, da napravimo načrt vsake etaže posebej, nato pa jih povežemo na značilnih, že prej določenih točkah. Te točke morajo biti v jami posebej označene, da omogočimo kontrolo meritev ali pa izpopolnjevanje prvotnega načrta.

Večje dvorane merimo na različne načine:

s prečnimi profili, radialno ali po metodi obodnega poligona, ki je najbolj točna.

Zapletene labirinte, številne etaže in rove, ki se sekajo in med seboj pokrivajo vzdolž sistemov vzporednih razpok merimo tako, da določimo eno ali dve osnovni liniji - hrbtenico, stranske rove pa navezujemo na posamezne točke, ki so označene na "hrbtenici". Tu je seveda dela za več skupin in točno izmerjeni osnovni poligon je važno izhodišče za vse nadaljne obiske v jami, posebej če je to večji objekt.

Dušan Novak

SPOZNANJA

Spuščam se po vrvi v temne globine. Kakšen občutek mi ob tem spreletava telo, ko sem odvisen le od vrvi in svoje iznajdljivosti? Na glavi imam čelado, na pasu pa mi visi kup plezalnih pripomočkov. Spuščam se počasi in moj pogled seže le toliko, kot odsev luči. Za tem je tema, ki včasih straši, včasih pa privlači. Odvisno od razpoloženja. Če sem v breznu že bil, hočem prodreti čim globje in to hitro, kot mi okoliščine dopuščajo. Takrat imam v sebi športne navdihe, ničesar globjega. Sem kot tekač na kratke proge, ki misli le na cilj. Toda ko zagledam nepoznan rov, rov za katerega vem, ali si samo mislim, da še ni raziskan, mi srce začne utripati hitreje in v meni prevlada strast. Vsak meter, ki ga prehodim ali preplezam se mi vtisne v dušo za vedno.

Velikokrat sem pri tem prodiranju moram ustaviti in vrniti in to mi, ko se vracam, pa tudi kasneje ne da miru. Vselej težim za tem, da se v najkrajšem času vrnem zadostno opremljen in pripravljen, da oviro, ki me je ustavila premagam in s tem nadaljujem raziskavo neznanega. Čim daljša, globja je jama, čim težji je vstop v njene skrivnosti, tembolj sem sproščen in srečen, čeprav utrujen. Prihod na dnevno svetlobo, je prihod iz novega v stari svet.

Na to, da sem blaten in moker sploh ne mislim več in tega tudi ne opazim, dokler se ne vrnem domov v svežo posteljo.

Einspieler Edo

JAMARSKI KLUB CELJE

Jamarski klub Celje (JKC) je bil uradno registriran 8.12.1976, čeprav so ustanovni člani delovali že prej dobri dve leti.

Kot vsak klub, se je tudi naš in se še, otepa s finančnimi težavami. Vsi vemo, da to ni nikoli glavni problem, čeprav se radi sučemo okoli njega. Največji problem je bil in je še, vsaj v JKC, članstvo. Zavedamo se, da jamarstvo ni popularen šport in zaradi tega se le majhen odstotek mladine odloči za članstvo. Po večini pa dobimo novega člana le, če ga pregovori prijatelj, ki se z jamarstvom ukvarja že dalj časa in mu je to priraslo k srcu.

Do sedaj je JKC deloval le zaradi enega ali dveh "obsedencev", ki sta garala za šest ljudi in tako držala JKC na nekem nivoju. Ta nivo pa, kot se razume, zaradi načina dela ni mogel biti nadpovprečen.

Kaj je naredil JKC v šestih letih delovanja ?

Mislil, da je glede na število aktivnih članov v posameznih letih, naredil mnogo. Natančnih statističnih podatkov ne morem navesti, ker je marsikatera akcija ostala nezabeležena, mnoge pa pomanjkljivo dokumentirane. To pomanjkljivost smo odpravili šele v letu 1980, ki je najplodnejše v naši zgodovini dela. V šestih letih smo zabeležili 135 akcij v 35. jamah. Vse jame so bile dokončno raziskane, le da smo naredili nekaj ponovitev, za katere še sami nismo vedeli.

Stanje se počasi izboljšuje, vendar pa moram reči, da ima JKC še vedno pereč problem članstva. Tako kot vsa prejšnja leta, tudi letos delo v JKC sloni na dveh članih. Enega od teh dveh sestavlja 5 pasivnežev. Skratka, otepamo se še vedno z mnogimi težavami, zato JZS in ostale klube prosimo za razumevanje, če so kjerkoli nastali nesporazumi.

10.11.1982

Edo Einspieler

DRUŠTVO ZA RAZISKOVANJE JAM KRANJ

I N F O R M A C I J A

Ob pomanjkanju transportnih vreč in drugih podobnih artiklov pri nas, smo se odločili, da zberemo nekaj tovrstne opreme in vam jo ponudimo po sprejemljivih cenah.

Podrobnejše informacije lahko dobite v DZRJ Kranj, Kajuhova ul. 34, 64000 Kranj, ali pri članu društva Chvatal Matjažu, na telefon (064) 23-512.

Popusti so možni samo pri naročilu deset ali več kosov enakega artikla, dobavni rok pa je 30 dni!

Če naročite 13 enakih art., je 14. zastonj!

transportna
vreča

S E Z N A M . . . A R T I K L O V

TRANSPORTNA VREČA - okroglo dno, 3 ročaji (ob strani, spodaj in zgoraj), višina 65cm, premer 20cm;

VREČA ZA ODPRAVE - je idealna za transport opreme na daljših potovanjih; vanjo gre napolnjen nahrbtnik s prostornino 80 litrov + spalna vreča in veston; okroglo dno, ročaj spodaj in ob strani, zavezuje se na vrhu kot transportna vreča, višina 120cm, premer 40cm;

ZAŠČITNA TORBA - je namenjena za transport potapljaških jeklenk predvsem po jamah, lahko pa tudi na potovanjih; jeklenka v tej torbi je zaščitena z 10mm debelim slojem penaste gume, ki ima zaprte zračne celice, poseben poudarek na zaščiti je v zgornjem delu torbe; med transportiranjem v tej torbi je jeklenka zaščitena pred odrgninami in drugimi podobnimi mehanskimi poškodbami; 3 ročaji, zadruga, po potrebi se na torbo lahko namestijo naramnice in torba se nosi kot nahrbtnik; izdeluje se v treh velikostih: za jeklenke s prostornino 10 lit., 15 lit. in 2 x 10 lit.;

AČETILENSKA ČELNA RAZSVETLJAVA S PIEZOELEKTRIČNIM VŽIGOM - sestavlja parabola, nastavek za gorilec, ki tesni z oringom, PVC cevka in poenostavljen in pomanjšan piezoelektrični vžig, ki se sproži samo s pritiskom na gumb, ki je montiran ob desni strani parabole; na čelado se lahko le natakne ali pa privije z dvema vijaki;